

Konfuciusz Krónika

Az ELTE Konfuciusz Intézet ingyenes magazinja XII. évfolyam 2018.

MIÉRT TANULJUNK KÍNAIUL?

Az emberiség több mint egyötödének kínai az anyanyelve, így a kínait beszélik a legtöbben a világon. A kínai az ENSZ hivatalos nyelveinek egyike.

Az elmúlt harminc év bámulatos, évi 10%-os gazdasági növekedésének köszönhetően Kína ma a világ egyik legfontosabb gazdasági, politikai, kulturális nagyhatalma. A kínai 2010 óta – a japánt megelőzve – a világ második legnagyobb gazdasága.

Kína megbecsült tagja a nemzetek közösségének. 2008-ban sikeres olimpiát rendezett, 2010-ben világkiállításnak adott otthont, s az élet szinte minden területén megkerülhetetlen. A kínai cégek behálózják a világot, s a multinacionális vállalatok túlnyomó többsége is jelen van Kínában. E cégek mindegyikének szüksége van kínaiul jól beszélő szakemberekre.

A magyar–kínai kapcsolatok az utóbbi években sosem látott gyorsasággal fejlődtek. Kína ma Magyarország legnagyobb ázsiai kereskedelmi partnere, hazánk pedig Kína második legjelentősebb partnere Közép-Európában. Kulturális és oktatási kapcsolataink is egyre szorosabbak, évről évre növekszik a magyar diákok által megpályázható kínai ösztöndíjak száma, és egyre több kínai diák érkezik hazánkba.

A kínai nyelv egyre népszerűbb a világon: becslések szerint 2020-ban már 100 millió külföldi fog kínaiul tanulni.

A kínai a világ egyik legősibb civilizációja, mely hihetetlenül sokszínű, értékes kulturális kincsekkel gazdagította az emberiséget. A kínai nyelv megismerése nemcsak jó befektetés, hanem általa hozzáférhetünk e rendkívül gazdag kultúrához is.

A kínai nyelv még csak nem is olyan nehéz, ahogy azt sokan gondolják. Nyelvtana a világon az egyik legegyszerűbb (nincsenek todalékok, nemek, számok, esetek), egyedül a zenei hangsúlyok és az írás elsajátítása jelenthetnek problémát. Ám azt a 3000 írásjegyet megtanulni, amelyet a mindennapi életben használnak, egyáltalán nem boszorkányság.

A kínai nyelv immár mindenki számára elérhető. A 2006-ban nyílt ELTE Konfuciusz Intézet rendszeresen indít különböző szintű kínai nyelvtanfolyamokat. Ugyanitt változatos kulturális programok is várják az érdeklődőket, s a modern Kína megismertetését is feladatunknak tekintjük. Nyelvtanfolyamainkat kínai anyanyelvű vagy Kínában képzett tanárok tartják, a legmodernebb tananyagokra építve, Budapest szívében. Tanfolyamainkra, programjainkra mindenkit szeretettel várunk!

ELTE Konfuciusz Intézet,
1088 Budapest, Múzeum krt. 4/F I. 16.

Tel.: (36)-(1)-411-65-97,
(36)-(1)-411-65-00/5401
Fax: (36)-(1)-411-65-98

Nyitva: H-Cs: 11:00 – 18.30, P: 11:30 – 16:00
E-mail: office@konfuciuszintezet.hu
Honlap: www.konfuciuszintezet.hu

KÍNAI NYELVTANFOLYAMOK AZ ELTE KONFUCIUSZ INTÉZETBEN

Az ELTE Konfuciusz Intézet azzal a céllal alakult 2006 decemberében, hogy minden érdeklődő számára lehetőséget teremtsen a kínai nyelv megtanulására. A kínai a legtöbbször által anyanyelvként beszélt nyelv a világon, s a nyelvtanulók körében is egyre népszerűbb: becslések szerint 2020 végére világszerte már 100 millió külföldi fog kínaiul tanulni.

Ha kínaiul szeretne tanulni, válasszon minket,

- mert nálunk havonta indulnak ingyenes nyelvtanfolyamok is;
- mert az órákat kínai anyanyelvű vagy Kínában képzett magyar anyanyelvű tanárok tartják;
- mert a legmodernebb – nemzetközileg tesztelt és bevált – multimédiás tananyagokat használjuk;
- mert órabeosztásunk rugalmas, a diákok igényeihez alkalmazkodik;
- mert nálunk magánórákat is vehet;
- mert az ELTE Konfuciusz Intézetben tanulhat kínaiul a legkedvezőbb feltételek mellett;
- mert nálunk ingyenes nyelvtanfolyamok is indulnak;
- mert ez egy hosszú távra szóló befektetés;
- mert a kínai nyelv nem is olyan nehéz...

Intézetünk rendszeresen indít különböző szintű nyelvtanfolyamokat, nemcsak magánszemélyeknek, hanem cégeknek is.

Nyelvtanfolyamainkra a beiratkozás folyamatos.

Jelentkezés:
személyesen az ELTE Konfuciusz Intézetben
(1088 Budapest, Múzeum krt. 4/F I. 16.);

telefonon a 06-1-411-6597 számon
(H-Cs: 11.00–18.30, P: 11.00–16.00);

interneten a www.konfuciuszintezet.hu honlapon.

TISZTELT OLVASÓ!

尊敬的读者!

2018-ban is változatos, kulturális és oktatási programokban gazdag évet zárt intézetünk. Különleges művészeti produkciókkal vártuk látogatóinkat, májusba Wang Zhongshan világhírű guzhengművészt, majd a Csendes Hang Együttest láthattuk vendégül, szeptemberben pedig a Hubei Tartomány Pekingi Operatársulatának művészei tartottak nagyszerű előadást. Ismét megrendezésre került a Közép- és Kelet-európai Tanárképző Központ immár 7. továbbképzése, illetve a Kínai Népköztársaság Magyarországi Nagykövetségével együttműködve szónokversenyt szerveztünk a kínai-magyar diplomácia kapcsolatfelvétel közelgő 70. évfordulója alkalmából. Emellett természetesen tovább folytattuk megszokott tevékenységeinket, az oktatás, a kulturális programok, előadások és konferenciák szervezését. Az intézetben folyó munkáról, eredményeinkről, rendezvényeinkről bővebben is olvashatnak magazinunkban.

A tavalyi évben külsőleg is megújuló Konfuciusz Krónika a korábbi évfolyamokhoz hasonlóan sokszínű, érdekes tartalommal várja olvasóit. Kiadványunkban a kínai élet és kultúra különböző területeit bemutató írásokat találhatnak. Cikkeket közlünk többek között a jógácsára buddhizmus kialakulásáról vagy az Észak- és Dél-Kína között évszázadok óta fennálló gazdasági és társadalmi különbségek geopolitikai okairól.

Immár 12 éves intézetünkben a jövő évben is sok szeretettel várjuk a kínai nyelv és kultúra iránt érdeklődő látogatókat előadásainkon, kulturális programjainkon és tanóráinkon.

Kellemes időtöltést, tartalmas szórakozást kívánunk kiadványunkhoz!

Kristály Ágnes
főszerkesztő

Konfuciusz Krónika
Az ELTE Konfuciusz Intézet magazinja
2018. XII. évf.
HU ISSN 1789-8617
Megjelenik évente

Főszerkesztő: Kristály Ágnes
Szerkesztő: Megyeri Janka, Rák Éva
Tördelőszerkesztő: Péter Alexa
Képek: Fráter Erzsébet, Kósa Géza, Kuhár Klára, Nagy Tünde, Spiegel Viktor, Kínai Népköztársaság Kulturális és Turisztikai Minisztériumának Közép-kelet-európai Képviseleti Irodája, Peking Város Kulturális és Turisztikai Hivatala
Kínai fordítás: Yang Fengshan (杨凤山)
Felelős kiadó: Dr. Hamar Imre

Cím: ELTE Konfuciusz Intézet,
1088 Budapest, Múzeum krt. 4/F I. em.
Tel.: (36)-(1)-411-65-97
Fax: (36)-(1)-411-65-98
www.konfuciuszintezet.hu
media@konfuciuszintezet.hu

2018年，罗兰大学孔子学院又举办了大量内容丰富多彩的文化和教育活动。我们为到访的观众准备了不同凡响的文艺演出，5月，我们迎来了世界知名的古筝表演艺术家王中山先生以及寂静之声艺术团，9月，湖北省京剧院艺术家们的演出也大获成功。2018年，中东欧汉语教师培训中心继续举办了第七期“本土汉语教师培训”。为了迎接即将到来的中匈建交70周年，我们还与中国驻匈牙利使馆合作，共同举办了演讲比赛。此外，我们当然还是依照惯例组织了多场活动，内容涉及教育、各类文化项目以及讲座和学术会议等。关于2018年孔子学院完成的工作、取得的成绩以及举行的活动，在本刊中将会有更详细的介绍。

去年，我们对《孔子学院通讯》进行了改版，这本在外观上焕然一新的刊物依旧会向从前一样，为广大读者带来丰富多彩、趣味盎然的阅读体验。在本刊中，您可以阅读到有关介绍中国人生活以及不同领域中国文化的文章，包括中国佛教唯识宗的形成以及数个世纪以来中国南北方经济与社会差异的地缘政治学原因等内容。

罗兰大学孔子学院已经走过了12年的历程，明年，我们仍然热情欢迎那些对汉语和中国文化感兴趣的朋友们积极参加我们的各类讲座、文化活动和课程。

愿我们的刊物伴随您度过惬意的时光，带给您更多的欢乐!

林菁怡
主编

A Peking Opera performer in a red costume with intricate gold and floral embroidery. The performer wears a highly ornate headdress with a large red pom-pom, blue and red floral decorations, and white pearls. They are holding a silver staff with both hands raised in a dramatic pose. The background is a blurred, warm-toned interior.

KONFUCIUSZ
KRÓNKA

FÉNYJÁTÉK A GELLÉRT TÉREN

盖雷尔特广场上的灯光秀

Különleges élményben volt része mindazoknak, akik a Gellért térre látogattak március 3-án este. A Gellért Hotel homlokzatát az Európai Unió, illetve a Kínai Népköztársaság színeivel világították meg az EU-Kína Turisztikai Promóciós Év programsorozat részeként. A kínai LightBridge projekthez kapcsolódóan március 2-án és 3-án emblematikus épületeket és hidakat világítottak ki Európa- és Kína-szerte. A Gellért téren a fényfestés mellett Bordos László Zsolt kínai tematikájú 3D-s animációs vetítésével hívták fel a figyelmet a kínai-magyar kulturális és turisztikai kapcsolatok jelentőségére.

A rendezvényen jelen volt a Kínai Népköztársaság magyarországi nagykövete, Duan Jielong, aki beszédében kiemelte, hogy a kínai-magyar kapcsolatok az elmúlt időszakban a turizmus és kultúra területén is egyre erősebbé váltak. A Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztériumának és a Kínai Nemzeti Turisztikai Hivatal Budapesti Irodájának szervezésében megvalósuló eseményen intézetünkét kínai igazgatónk, Dr. Li Qikeng képviselte, illetve a kulturális programok megvalósításában közreműködőként tanáraink is részt vettek.

3月3日晚，盖雷尔特广场上的所有人都经历了一次独特的体验。作为中国—欧盟旅游年系列活动之一，盖雷尔特饭店主体建筑的正面被分别象征着欧盟与中国的色彩所点亮。作为“中国—欧盟点亮灯桥”活动的一部分，3月2日—3日，人们分别在欧洲和中国用灯光点亮了多处具有象征意义的建筑和桥梁。在盖雷尔特广场上，除了灯光秀表演，观众还可以欣赏到由波尔多什·拉斯洛·若尔特（Bordos László Zsolt）创作的中国主题3D动画，这也唤起了人们对中匈文化与旅游关系重要性的关注。

中国驻匈牙利大使段洁龙出席了本次活动，他在致辞中强调指出，近期，中匈两国在旅游与文化领域的关系得到了进一步加强。此次活动由匈牙利外交与对外经济部和中国国家旅游局驻布达佩斯办事处共同举办，我院中方院长李期铿博士代表孔院出席，此外，作为文化项目协作方，我院多位教师也亲身参与了此次活动。

UTAZÁS KIÁLLÍTÁS 旅游展

Idén első alkalommal vett részt az ELTE Konfuciusz Intézet a Hungexpo Budapesti Vásárközpontban megrendezésre kerülő Utazás kiállításon március 1. és 4. között. Az ország és a kelet-közép-európai régió egyik legjelentősebb turisztikai seregszemléjén 23 ország 280 kiállítója mutatkozott be. A mintegy 35 000 látogatót vonzó eseményre a Kínai Nemzeti Turisztikai Hivatal Budapesti Irodája hívta meg intézetünket, így az ide látogatók mellett, hogy a kínai utakkal, turisztikai célpontokkal kapcsolatban tájékozódhattak, kulturális ízléstőben is részük lehetett. A kínai pavilonban különleges kínai teákkal és kalligráfiával vártuk az érdeklődőket, emellett természetesen számos Magyarországon működő utazási iroda is képviseltette magát, amelyek Kína különböző régióiba szerveznek utazásokat.

今年3月1日—4日，罗兰大学孔子学院首次参加了在Hungexpo布达佩斯会展中心举办的旅游展。作为匈牙利及中东欧地区最重要的旅游展，共有来自23个国家的280个参展商在展会上进行了推介。展会共吸引了约35,000名参观者，我院受中国国家旅游局驻布达佩斯办事处邀请参加了这次活动，此举不仅让展会参观者得以了解中国的旅游线路和旅游目的地，同时还有机会体验中国的传统文化。在中国展台，我们利用独具特色的中国茶道和书法艺术迎接所有感兴趣的参观者。此外，一些开展有赴中国各地旅行业务的匈牙利旅行社也派代表参加了此次展会。

A KÍNAI NAGYKÖVETSÉG DOLGOZÓINAK LÁTOGATÁSA AZ ELTE KONFUCIUSZ INTÉZETBEN

中国驻匈牙利使馆工作人员到访罗兰大学孔子学院

Április 18-án a Kínai Népköztársaság Magyarországi Nagykövetségének dolgozói látogattak el az ELTE Konfuciusz Intézetbe Wu Hua, oktatási attasé vezetésével. A delegációt intézetünk igazgatója, dr. Hamar Imre, köszöntötte, majd dr. Ye Qiuyue, a Közép- és Kelet-európai Kínai Tanárképző Központ oktatási igazgatója tartott előadást az intézet működéséről és az itt folyó oktatási és kulturális tevékenységről. Ezt követően a küldöttség tagjai dr. Hamar Imre és dr. Li Qikeng, intézetünk kínai igazgatójának társaságában megtekintették az intézményt, majd sétájukat az ELTE BTK kampuszán folytatták, hogy végül az ELTE ÁJK műemléki épületét és az Egyetemi Könyvtárat is meglátogassák, ahol több kínai tematikájú könyvrakásigot is megnézhettek.

4月18日，在使馆教育组负责人吴华的的带领下，中国驻匈牙利使馆工作人员一行来我院进行参观访问。孔子学院院长郝清新博士（dr. Hamar Imre）对代表团的到来表示了欢迎，中东欧汉语教师培训中心负责人叶秋月博士以讲座形式对我院日常工作以及所开展的教育、文化活动进行了介绍。讲座结束后，代表团一行在郝清新博士和我院中方院长李期铿博士陪同下参观了孔院并一同在人文学院的校园中漫步。最后，代表团成员还参观了罗兰大学法学院所在的古老建筑以及大学图书馆，在那里可以欣赏到很多中国题材的典籍珍本。

KONFUCIUSZ INTÉZETEK IGAZGATÓTANÁCSÁNAK 7. KEREKASZTAL-KONFERENCIÁJA PEKINGBEN

第七届孔子学院总部理事座谈会在北京召开

Ez év július 15. és 17. között rendezték meg a Konfuciusz Intézetek Igazgatótanácsának 7. kerekasztal-konferenciáját Pekingben. A programon a magyarországi intézeteket dr. Hudecz Ferenc, az ELTE korábbi rektora, a Hanban Igazgatótanács (Kínai Nyelvoktatási Tanács) tiszteletbeli tagja képviselte. A konferencián résztvevő tanácsstagokat, tiszteletbeli tagokat, tanácsadókat és meghívottak Tian Xuejun, oktatási miniszterhelyettes és Dr. Ma Jianfei, a Hanban igazgatóhelyettese köszöntötte. Az öt kontinens tíz országából érkező mintegy 17 résztvevő megvitatta az intézethálózat (525 intézet 146 országban) működésével kapcsolatos tapasztalatokat, az elmúlt időszakban történt fontosabb eseményeket, valamint egyeztettek az aktuális kihívásokról és jövőbeli tervekről is. A résztvevők meglátogatták a Tiltott Várost, ahol a nagyközönség elől ezidáig még elzárt, nemrégiben felújított részt is megtekinthették.

今年7月15日—17日，第七届孔子学院总部理事座谈会在北京召开。罗兰大学前校长、孔子学院总部理事会荣誉理事胡岱茨·费伦茨博士（dr. Hudecz Ferenc）代表匈牙利的孔子学院出席了座谈会。教育部副部长田学军和汉办副主任马建飞对各位理事、荣誉理事、顾问和特邀代表的到来表示了欢迎。来自五大洲10个国家的约17位与会者围绕全球孔子学院（分布于146个国家，共525所孔子学院）的运营经验、孔院发展史上的重大事件以及面临的挑战与未来规划等议题展开了讨论。各位代表还访问了北京故宫，参观了不久前刚刚修缮完成、尚未对外开放的部份内部设施。

„EGY ÖVEZET EGY ÚT” SZÓNOKVERSENY “一带一路”演讲比赛

Intézetünk a Kínai Népköztársaság Magyarországi Nagykövetségével együttműködve szónokversenyt szervezett „Egy övezet, egy út az én szememmel” („One Belt and One Road in My Eyes”) jellegével október 18-án. A versenyen magyar egyetemi hallgatók osztották meg tapasztalataikat és véleményüket az immár öt éve folyó Egy övezet, egy út együttműködésről angol nyelven.

A program megnyitóján Borhy László, az ELTE rektora és Duan Jielong, a Kínai Népköztársaság magyarországi nagykövete köszöntötte az egybegyűlteket. A versenyen résztvevő 19 hallgató először kifejtette véleményét az övezeten belüli együttműködés eddig elért eredményeiről, rávilágítva annak kulturális, gazdasági és politikai aspektusaira, majd válaszoltak a szakmai zsűri által feltett kérdésekre. A verseny első helyezettje Boros Luca lett, a Magyar Állami Közigazgatási Egyetemről, a második és harmadik helyezést pedig Knyihár Eszter és Ésik Szandra, az ELTE BTK hallgatói kapták.

Végezetül a zsűri elnöke, Mészáros Sándor, Magyarország volt pekingi nagykövete, valamint Dr. Hamar Imre, intézetünk igazgatója értékelte a hallottakat és köszönte meg a résztvevők munkáját, majd adta át a díjakat és okleveleket.

我院与中国驻匈牙利使馆合作，于10月18日举办了“我眼中的一带一路”主题演讲比赛。“一带一路”倡议提出已有五年，在比赛中，匈牙利大学生用英语分享了他们对这一合作的感受与观点。

在活动的开幕式上，罗兰大学校长薄慕往（Borhy László）和中国驻匈牙利大使段洁龙向活动参与者表示了欢迎。参赛的19名大学生从文化、经济和政治层面对“一带一路”合作进行了阐述，对合作中所取得的成果表达了自己的观点，并回答了专家评委提出的问题。比赛的第一名被来自匈牙利国家行政大学的勃罗什·卢卡（Boros Luca）获得，第二名和第三名则分属竹馨（Knyihár Eszter）和埃希克·桑德拉（Ésik Szandra），她们二人都就读于罗兰大学人文学院。

最后，评委会主席、匈牙利前驻华大使美沙洛什·山多尔和我院郝清新院长对选手们的表现进行了点评并对全体参与者的努力工作表达了感谢，还为获奖选手颁发了奖金和证书。

ELŐADÁSOK

讲座

Az idei évben is számos izgalmas, a kínai kultúra széles spektrumát bemutató előadással vártuk látogatóinkat. Folytattuk *Ezerarcú Kína* sorozatunkat, ezen belül Horváth Janisz, kalligráfus, grafikusművész előadásából a hagyományos madár-virág- és tájképfestészetről, illetve a kortárs kínai képzőművészetről kaphattak áttekintést az érdeklődők. Az év során 4 alkalommal szerveztük meg ezeket a festészeti témájú előadásokat, amelyeket összekötöttünk egy-egy házi kiállítás megnyitóval. Ezeken a résztvevők a festészet kurzusainkon készült alkotásokat tekinthették meg.

Nemcsak a művészet, hanem a turizmus is hangsúlyos szerepet kapott idei programajánlatunkban, hiszen az év elején intézetünk először képviseltette magát az Utazás Kiállításon, emellett turisztikai előadássorozatot is szerveztünk, Bakos Tamás ide-

genvezető közreműködésével, aki hosszú évek óta vezet szervezett túrákat Kínába. Az ő segítségével kalauzoltuk el hallgatóinkat Kína egzotikus tájaira, akik így sok-sok érdekességet tudhattak meg az ottani természeti kincsekről, az épített környezetről, a kínai emberek mindennapi életéről és szokásairól. Az év során szervezett 3 előadásban a legnépszerűbb turisztikai célpontnak számító Pekinget és Sanghajt, illetve a két nagyvároshoz közeli látnivalókat mutattuk be.

Június 13-án a University of Cambridge oktatóját, Dr. Galambos Imre sinológust láttuk vendégül, aki a *Buddhista kéziratok a Selyemúton: Kínai nyelvű kódexek Dunhuangból* címmel tartott előadást. Ebben néhány Dunhuangban fellelt, kínai nyelven íródott kódex jellegű füzetet mutatott be, azt járva körül, hogy a kéziratok kodikológiai vizsgálata segítségével hogyan lehet közelebb jutni azok konkrét keletkezési körülményeihez.

Idén májusban nyitotta meg kapuit a világörökség részét képező Ybl Budai Kreatív Ház. Június 27-én Gao Yajun és Fan Shujing, intézetünk tanárai, Li Canqi közreműködésével nagyszerű előadást tartottak a kínai teakultúráról a kulturális központban. A program résztvevői megismerkedhettek a leghíresebb kínai teafajtákkal, teafogyasztási szokásokkal és egy autentikus teaszertartáson különleges fekete, zöld és oolong teákat is kóstolhattak.

Az őszi félévben indított weiqi (azaz gó) szemináriumhoz kapcsolódóan Markó Péter, többszörös egyetemi és főiskolai Európa-bajnok adott elő erről a 4000 éves, területfoglalós táblajátékról október 17-én. A weiqi kínai kultúrára gyakorolt jelentőségét mi sem bizonyítja jobban, minthogy a régi hagyományban a négy legfontosabb művészet közé tartozott a kínai kalligráfia, a festészet és a guqinon (héthúros kínai citeraféle) való játék mellett. Az előadást követő szemináriumokon résztvevők pedig nemcsak a weiqi történetébe és alapjaiba kaphattak betekintést, hanem a gyakorlatban is kipróbálhatták ezt a különleges játékot.

Intézetünk immár hagyományosan részt vesz a Kutatók éjszakája programsorozatban. Idén szeptemberben is több érdekes, a kínai élet és kultúra különböző területeit bemutató művészettörténeti, zenei, gazdasági és szociológiai előadással vártuk az érdeklődőket.

Október 15-én a Pekinger Idegennyelvi Egyetem oktatója Li Quansheng látogatott intézetünkbe, hogy a kínai birkózásról (azaz jiaodi) adjon elő. A programon résztvevők nemcsak történeti áttekintést és technikai ismertetőt kaptak erről a sportágról, hanem az előadást követő bemutatóban meg is nézhették a különböző birkózófogásokat.

Október 16-án Dr. Horváth Csaba, az MTA-ELTE-SZTE Selyemút kutatócsoport munkatársa adott elő *Az OBOR és Délkelet-Ázsia* címmel. Előadásában az Egy övezet, egy út (OBOR) kezdeményezés Délkelet-Ázsiára gyakorolt gazdasági, geopolitikai és kulturális hatásairól hallhattak az érdeklődők.

今年，我们还一如既往地为广大观众准备了多场精彩的讲座，内容涉及中国文化的众多领域。我们继续举办了“多姿多彩的中国”系列讲座，主讲人是书法家、画家霍尔瓦特·雅尼斯 (Horváth Janisz)，通过他的讲座，绘画爱好者们可以对中国传统花鸟画、山水画以及当代中国绘画艺术有一个基本的了解。今年，结合学员绘画展开幕式，我们共举办了4次这种以绘画为主题的讲座，讲座的参与者可以在现场欣赏到我院绘画培训班学员创作的艺术作品。除艺术主题外，在我们今年的推介项目中，旅游也占据了非常重要的位置。我院在今年年初首次参与了旅游展览会。此外，在导游鲍克什·托马斯 (Bakos Tamás) 的参与下，我们还组织举办了一系列以旅游为主题的讲座。鲍

克什·托马斯多年来一直负责开展有组织赴华旅游工作，通过他的讲座，学生们可以领略中国独特的山川风貌，并有机会了解到很多有关中国自然资源、建筑环境以及中国百姓日常生活与娱乐的轶闻趣事。在今年举办的3次讲座中，我们首先介绍了北京与上海这两座中国最受欢迎的旅游目的地城市以及两座城市附近的主要景点。

6月13日，剑桥大学教师、汉学家高朗波什·伊姆莱博士 (Dr. Galambos Imre) 来我院访问，并举办了以“丝绸之路上的佛教手稿——源自敦煌的汉语手抄本”为主题的讲座。在讲座中，他围绕如何在手稿学研究的帮助下厘清手抄本具体的产生环境这一问题对几件发现于敦煌的、汉语手抄本性质的书册进行了介绍。

伊博尔布达创意之家于今年五月开始运营，其所在建筑是世界遗产的一部分。6月27日，我院教师高雅君、范姝婧在志愿者李灿祺的协助下在这里举办了一场中国茶文化讲座。讲座非常成功，现场观众不仅有机会认识各种中国名茶、了解中

国人的饮茶习惯，还可以通过一场真正的茶道展示亲自品尝风味独特的红茶、绿茶和乌龙茶。

在秋季学期我们启动了围棋研讨课，为此，曾数次荣获欧洲高校围棋冠军称号的马尔科·彼得 (Markó Péter) 于10月17日举办了一场讲座，向我们介绍了这个具有4000年历史的棋类项目。作为中国古代传统的四项技艺 (其它三项分别是书法、绘画、古琴) 之一，围棋对中国文化的重要意义不言而喻。在讲座后举行的研讨课上，参与者们不仅大致了解了围棋的历史和基本知识，还亲身参与了这一与众不同的游戏项目。

我院有着参与“学者之夜”系列活动的优良传统，今年9月再一次举办了多场趣味盎然的各类讲座，内容涉及艺术史、音乐、经济与社会等多个领域，从不同视角对中国人的生活与文化进行了介绍。

10月15日，北京外国语大学的李全生老师来我院访问，并举办了一场关于中国式摔跤 (角觥) 的讲座。通过讲座，观众们不仅基本了解了这项运动的发展历史与技术知识，还在讲座后进行的演示中欣赏到了中国式摔跤的各种招式与技法。

10月16日，匈牙利科学院—罗兰大学—赛格德大学丝绸之路联合科研团队成员霍尔瓦特·乔鲍博士 (Dr. Horváth Csaba) 举办了一场以“一带一路与东南亚”为主题的讲座。讲座主要介绍了“一带一路” (OBOR) 倡议在经济、地缘政治以及文化层面对东南亚产生的影响。

KONFERENCIÁK

研讨会

SELYEMÚT KONFERENCIA ECSEDY ILDIKÓ EMLÉKÉRE

Az idei évben ünnepeljük Ecsedy Ildikó (1938-2004) orientalista, sinológus, nyelvész és történész születésének 80 évfordulóját. A neves kutató nemcsak hallgatója, hanem későbbi oktatója is volt egyetemünknek, hiszen 1987-től haláláig az ELTE BTK Kelet-ázsiai, valamint Belső-ázsiai Tanszékén tanított 1990-től címzetes egyetemi tanárként. 2000-tól 2003-ig alapító vezetője volt az ELTE BTK sinológiai doktori programjának. Ecsedy Ildikó a 20. század egyik legnagyobb magyar sinológusa, az Academia Europaea tagja volt. Az évforduló alkalmából június 7-én az ELTE Konfuciusz Intézete és az MTA – ELTE – SZTE Selyemút Kutatócsoport konferenciát rendezett *Migráció, kultúrák találkozása és kölcsönhatása a Selyemút mentén* címmel.

A konferenciát Prof. Dr. Hamar Imre, az ELTE nemzeti ügyekért felelős rektorhelyettese, az ELTE Konfuciusz Intézet és az ELTE BTK Távol-Keleti Intézet igazgatója, az MTA – ELTE – SZTE Selyemút Kutatócsoport vezetője

nyitotta meg. A szimpóziumon mintegy 19 előadásban a Selyemúthoz kapcsolódó régészeti, irodalmi, vallás- és művészettörténeti témákról hallhattak a résztvevők.

A konferencián sor került az ELTE BTK Távol-Keleti Intézet Kínai Tanszékéhez tartozó egyik nagy előadóterem Ecsedy Ildikó teremé történő ünnepélyes átnevezésére is. Ecsedy Ildikóról Prof. Dr. Róna-Tas András, Széchenyi-díjas nyelvész és orientalista tartott rövid megemlékezést.

A KÖZÉP- ÉS KELET- EURÓPAI REGIONÁLIS KÍNAI TANÁRKÉPZŐ KÖZPONT 7. KONFERENCIÁJA

Az idei évben október 4-től 8-ig került megrendezésre a Közép- és Kelet-európai Regionális Kínai Tanárképző Központ által szervezett 7. továbbképzés. A programra 15 országból közel 50 résztvevő érkezett.

Az ünnepélyes megnyitón Dr. Borhy László, az ELTE rektora, Dr. Hamar Imre, intézetünk igazgatója, Dr. Li Qikeng, kínai igazgatónk és Dr. Ye Qiuyue, a Közép- és Kelet-európai Kínai Tanárképző Központ aligazgatója köszöntötte a résztvevőket. A zenei programról az ELTE Zenei Tanszékének kórusa, valamint Liang Jing, intézetünk oktatója és Terjek Márton gondoskodott, akik guzheng- és zongorajátékukkal szórakoztatták a közönséget.

Külföldi vendégelőadóink, Ewa Zajdler, Zhang Hao, Zhu Yong, Gui Jing, Ji Wei, Bai Xue, Zhang Bo, valamint az ELTE oktatója, Christopher Ryan pedagógiával, nyelvészetrel, kínai nyelvoktatással és szakmódszertannal összefüggő témákról adtak elő. Az előadásokat követően pedig arra is lehetőség volt, hogy a résztvevők megosszák egymással a kínai nyelv oktatása során szerzett gyakorlati tapasztalataikat, feltegyék kérdéseiket és reflektáljanak az elhangzottakra.

A záróünnepségen Dr. Hamar Imre és Dr. Ye Qiuyue értékelték a továbbképzés eredményeit és adta át a résztvevőknek az okleveleket.

为纪念埃切蒂·伊尔迪珂 (Ecsedy Ildikó) 举办的丝绸之路研讨会

今年，我们为已故东方学研究学者、汉学家、语言学家、历史学家埃切蒂·伊尔迪珂 (1938-2004) 诞辰80周年举办了纪念活动。这位知名学者不仅曾就读于我校，还长期在我校任教。从1987年起直到去世，她一直在罗兰大学人文学院东亚及内亚教研室从事教学工作，1990年起被评聘为教授。在2000年至2003年期间，她曾担任罗兰大学人文学院汉学博士项目的主要学科创始人。埃切蒂·伊尔迪珂是20世纪匈牙利最伟大的汉学家之一，曾担任欧洲科学院院士。在其诞辰之际，6月7日，罗兰大学孔子学院与匈牙利科学院—罗兰大学—赛格德大学丝绸之路联合科研团队联合举办了以“丝绸之路沿途的迁徙、文化交会与相互影响”为主题的学术研讨会。罗兰大学国际事务副校长、孔子学院院长、人文学院远东研究所所长、匈牙利科

学院—罗兰大学—赛格德大学丝绸之路联合科研团队负责人郝清新教授 (Prof. Dr. Hamar Imre) 在开幕式上做了主旨发言。会议共包含19场学术报告，内容涉及与丝绸之路有关的考古、文学、宗教史及艺术史等主题。作为此次会议的内容之一，罗兰大学人文学院远东研究所汉语教研室的一座学术报告厅被正式命名为埃切蒂·伊尔迪珂厅。塞切尼奖获得者、语言学家、东方学研究学者罗纳—道什·安德拉什教授 (Prof. Dr. Róna-Tas András) 为埃切蒂·伊尔迪珂举行了一个简短的纪念仪式。

中东欧地区汉语教师培训中心第七次会议

今年，中东欧地区汉语教师培训中心继续举办了第七期培训班。本期培训的参与者将近50人，分别来自于15个不同的国家。

在开幕式上，罗兰大学校长薄慕往博士、孔院院长郝清新博士、孔院中方院长李期铿博士以及中东欧汉语教师培训中心副主任叶秋月博士向参加此次培训的各国教师表示了欢迎。罗兰大学音乐教研室合唱团进行了声乐表演，我院教师梁晶和戴尔耶克·马尔顿 (Terjek Márton) 为观众献上了古筝与钢琴演奏。

我们的外籍客座教师艾娃·扎伊德莱尔 (Ewa Zajdler)、张浩、朱勇、桂靖、李薇、白雪、张博以及罗兰大学教师克里斯托弗·瑞恩 (Christopher Ryan) 分别就教育学、语言学、汉语教学及专业教学法等相关主题举行了讲座。在讲座后，与会者彼此分享了他们在汉语教学过程中所取得的经验，并针对存在的问题进行了提问和答疑解惑。

在闭幕式上，郝清新博士和叶秋月博士对此次培训所取得的成绩进行了点评并向培训参与者颁发了证书。

KULTURÁLIS PROGRAMOK

文化活动

A 2018-as év bővelkedett a kimagasló előadóművészeti produkciókban, ezek közül is elsősorban zenei programokat kínáltunk. Január 30-án a Vienna Konservatorium kínai növendékei adtak koncertet intézetünkben. Előadásukban ismert európai és kínai szerzők darabjai csendültek föl.

Április 21-én igazi zenei különlegességgel vártuk látogatóinkat. Vendégünk volt Balogh Máté zeneszerző, a Liszt Ferenc Zeneakadémia oktatója, akinek a *Dalok könyve (Shi jing)* által ihletett művét hallgathatták meg hazánkban elsőként az érdeklődők. A *Si jing* darabok mellett egy másik ősbemutatóra is sor került, hiszen intézetünkben hangzott el először Sály Bánk *Tündérsziget* című kompozíciója. E két mű mellett olyan magyar kortárs alkotásokat hallgathatták meg a közönség, amelyeket a kínai kultúra inspirált (többek között Serei Zsolt *Három kínai négyes* vagy Sály László *Tikfajzene* című darabját). A műveket a Liszt Ferenc Zeneakadémia tanárai és növendékei, Molnár Anna (mezzoszoprán), Szabó Ferenc János (zongora) és Nevelő János (ütőhangszerek) szólalták meg.

Május 24-én koncerttel egybekötött hangszerbemutatóval vártuk az érdeklődőket. Kínából érkező vendégelőadóink Wang Zhongshan guzhengművész, a Kínai Zeneakadémia professzora és Jiang Kemei, kínai hegedűművész, a Kínai Rádiózenekar szólistája voltak, akik nemcsak bemutatták ezeknek a különleges tradicionális hangszereknek a felépítését és történetét, hanem természetesen meg is szólaltatták őket.

Június 14-én ismét különleges zenei élményben lehetett részük mindazoknak, akik meghallgatták a „Csendes Hang” együttes koncertjét. A Kínából hozánk érkező formációt 6 kiemelkedően tehetséges, fiatal zenész alkotja (Song Zhao - cselló, Chang Jing - guzheng, Ma Xiaofei - hegedű, Wang Jianan - ütőhangszerek, Hu Chen - gitár és Zhang Di - kínai furulya), akik kínai és nyugati hagyományokat ötvöző kortárs zenei produkciót mutattak be. A *Csend Hangja* című koncertjük gondolata a „hatalmas zene” köré fonódik és Lao-ce filozófiájából táplálkozik, aki így fogalmaz a *Tao Te King*-ben: „a hatalmas zene alig ad hangot”. (Lao-ce: *Tao Te King*, 41. szakasz, Tőkei Ferenc fordítása)

2018年，我们推出了一大批优秀的文艺演出活动，其中主要以音乐类节目为主。1月30日，来自维也纳音乐学院的中国学生在我院举办了一场音乐会，演奏了多首脍炙人口的欧洲和中国作曲家的作品。

4月21日，观众朋友们在我院欣赏了一场独具特色的音乐盛宴。本次演出的嘉宾是作曲家、李斯特音乐学院教师鲍罗格·马特 (Balogh Máté)，他为观众们带来的是以《诗经》为灵感创作的音乐作品，这也是该节目在匈牙利的首次公演。此外，由沙里·班克 (Sáry Bank) 创作的《仙女岛》也在我院完成了它的首秀。除了上述两个节目外，艺术家们还为现场观众献上了另外几部以中国文化为灵感创作的音乐作品，其中包括塞莱伊·若尔特 (Serei Zsolt) 的《唐诗三首》以及沙里·拉斯洛 (Sáry László) 的《响棒之音》。为我们带来上述精彩演出的艺术家都是来自李斯特音乐学院的教师和学生，他们是莫尔纳尔·安娜 (Molnár Anna/女中音)、萨博·费伦茨·亚诺什 (Szabó Ferenc János/钢琴) 和内维罗·亚诺什 (Nevelo János/打击乐)。5月24日，我院举办了一次乐器展示活动，同时还为观众们奉献了一场音乐会。远道而来的嘉宾是中国音乐学院教授、古筝演奏家王中山和中国广播民族乐团首席、胡琴演奏家姜克美。他们不仅向匈牙利观众介绍了这些独特的传统中国乐器的构造和历史，当然也进行了精彩的现场表演。

6月14日，来自中国的无声社艺术团带来了一场别具风情的音乐演出，艺术团由6位才华横溢的青年音乐家组成，他们分别是：宋昭 (大提琴)、常静 (古筝)，马晓飞 (小提琴)、王佳男 (打击乐)，胡晨 (吉他)、张笛 (笛、箫)。他们演奏的是当代音乐作品，但其中却融合了中西方的传统文化。音乐会希望通过“无声”这一主题阐释“大音”的理念，其灵感源自老子的哲学思想。在《道德经》第四十一章中老子曾提出“大音希声”的观点，他认为“最大最美的声音乃是无声之音”。

Szeptember 26-án az immár hagyományosnak tekinthető Konfuciusz Gálán pekingi operabemutatóval vártuk a kínai kultúra iránt érdeklődőket az ELTE ÁJK dísztermében. Hazánkba látogattak a Hubei Tartományi Pekingi Opera Társulat művészei, hogy ízelítőt adjanak ebből a hagyományos kínai művészeti formából. Produkciójukban négy híres pekingi operából mutattak be részleteket, hogy a hazai közönséggel is megismertessék és megszeretessék ezt a sokszínű táncos-zenés műfajt. Válogatásukban arra törekedtek, hogy minél több jellegzetes pekingi operakaraktert és történetípust mutassanak meg az érdeklődőknek, így a nézők szeme előtt megelevenedett a Majomkirály látványos csatája a Vízi Démonnal, de a színpadon láthatták a Fehér és Zöld Kígyó vagy Bao Zheng, az okos és igazságos bíró alakját is.

Emellett természetesen ismét megrendeztük a kínai holdujévhez kapcsolódó ünnepségünket február 24-én, szeptemberben 29-én pedig a Konfuciusz napot. Mindkét alkalommal érdekes előadásokkal, kézműves foglalkozásokkal, a tradicionális kínai mozgásformákat bemutató programokkal vártuk az érdeklődőket. Saját rendezvényeink mellett olyan nagy látogatottságú, országos programokon is jelen voltunk, mint pl. a Városligeti Gyereknapi, a Fővárosi Állat- és Növénykert Földfesztyálja vagy a Múzeumok éjszakája.

Az idei évben is több ingyenes kurzuson vehettek részt látogatóink, így pl. kalligráfia, csomózás, taiji vagy kungfu tanfolyamon. Október folyamán weiqi szemináriumot is szerveztünk, hogy minél többen kipróbálhassák ezt az ősi játékot. A tavalyi évben indított állandó virágfestészet tanfolyamainkat 2018-ban is folytattuk, ezek során egyre több tradicionális festészetben előforduló növény megformálását sajátíthatták el a résztvevők (pl. bambusz, orchidea, lótusz, peónia), és a nagy érdeklődésre való tekintettel haladó tájképfestészet kurzusokat is el tudtuk indítani, Horváth Janisz irányítása mellett. Június folyamán pedig egy egynapos festészetműhely megszervezésére is sor került.

Feladataink közül az egyik legfontosabb a kínai kultúra közvetítése a fiatalabb korosztály számára, ezért idén is ellátogattunk több fővárosi és vidéki óvodába, általános- és középiskolába, hogy az ott tanulóknak játékos módon mutassuk meg a kínai nyelv és kultúra értékeit.

作为学院的一项传统活动，9月26日，我们举办了孔院金秋文艺晚会。在今年的演出中，中国文化的爱好者们欣赏到了一场精彩的京剧表演，演出地点设在罗兰大学法学院的庆典大厅。到访匈牙利的中国湖北省京剧院的艺术家们为我们精彩地呈现了京剧这一中国传统艺术形式。为了使匈牙利观众能够更好地了解和感受包括唱念做舞在内的、丰富的京剧艺术表现手法，本场演出共带来了4出著名的京剧折子戏。在剧目选择上，力求能够向匈牙利观众展现更加多样化的京剧表演特点和故事类型，所以，在如今的演出中，观众们既可以欣赏到美猴王孙悟空和众水族精彩武打，也能够看到白蛇与青蛇以及刚正不阿的清官包拯等人物形象。

此外，和往年一样，我们还在2月24日及9月29日分别举办了庆祝中国春节及孔子学院日的相关活动。在这两次活动中，我们为现场来宾准备了精彩的文艺演出、手工艺制作以及传统中国武术展示等节目。除了我院自己筹备的这些项目外，我们还多次参与全国性的大型活动，例如：城市公园的儿童节、布达佩斯动物园和植物园的地球日活动以及博物馆之夜等。

今年我们还面向社会举办了多场免费的培训活动，例如：书法班、绳结编织班、太极或武术班。为了让更多人有机会体验围棋这项古老的游戏，我们还在10月组织了围棋研讨课。始于去年的常态化培训项目——中国花卉绘画班在今年继续举办，通过系统的学习，学生们已经掌握了传统国画中越来越多的植物（例如：竹、兰、荷花、牡丹）的构图技巧。此外，鉴于大家对中国画学习高涨的热情，我们还在霍尔瓦特·雅尼斯的指导下开办了高级山水画培训班。在6月我们还组织了一场为期一天的绘画艺术工作坊。

向青少年推介中国文化是我院日常工作中最重要的一项任务，因此，我们今年也走访了布达佩斯和外地的多所中小学以及幼儿园，希望通过游戏的方式向那里的学生们介绍汉语和展示中国文化。

OKTATÁS 教学

A 2018-as év komoly változásokat hozott az oktatásszervezés területén is, hiszen egy átfogó tananyag reformot hajtottunk végre. Célunk az volt, hogy nyelvi kurzusaink csoportbeosztása, illetve az órákon felhasznált tananyag is megfeleltethető legyen a nemzetközi szabványnak (Közös Európai Referenciakeret) és a HSK nyelvvizsgarendszernek. Ennek segítségével egyszerűbben tudjuk besorolni a kínai előtanulmányokkal már rendelkező beiratkozókat, illetve a tanfolyamok résztvevői könnyebben készülhetnek fel a HSK nyelvvizsgára, és objektív képet kapnak aktuális tudásszintjükéről. Az új rendszerben nyomon követhető, hogy egy adott kurzus elvégzése után, milyen nyelvtani, szókincs- és kifejezőképességi ismeretek várhatók el. Reményeink

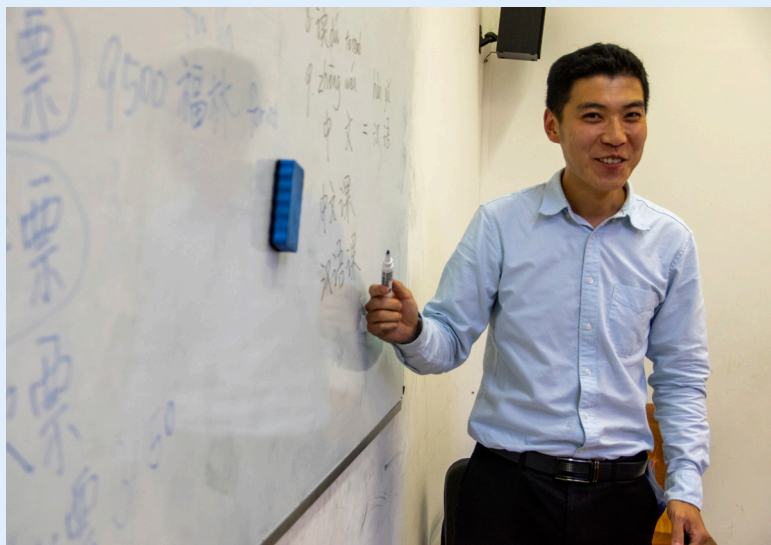
szerint ebben a keretrendszerben heti kétszer 90 perces tanóra mennyiséggel (folyamatos felkészülés mellett) tanulóink az alapoktól felsőfokú (C1-es vagy HSK 5-nek megfelelő) nyelvi szintig érhetnek el 5 év alatt.

A nyelvtanfolyamok szervezése mellett természetesen tovább folytattuk az általános- és középiskolai, valamint egyetemi kínai oktatást. Ezen kívül vállalatok részére is tartottunk kurzusokat, valamint magánoktatási tevékenységet is elláttunk. Emellett két alkalommal szerveztük meg a HSK nyelvvizsgát minden nyelvi szinten, illetve a 15 év alatti tanulók részére kialakított YCT kínai nyelvvizsga megtartására is sor került.

Oktatási és kulturális programjaink az újévben is folytatódnak. Ezekről bővebben a www.konfuciuszintezet.hu és a www.facebook.com/konfuciuszintezet oldalakon tájékozódhatnak.

Mindenkit nagy szeretettel várunk rendezvényeinken!

Kristály Ágnes

2018年，我们进行了一项全面教材改革试验，教学组织工作也发生了较大变化。我们的目标是：让我们的语言培训在分班及课堂教材使用上能够更加符合国际标准（《欧洲语言共同参考框架》）与汉语水平考试（HSK）体系的要求。通过这些改革措施，我们能够更方便地为不同汉语基础的报名者进行分班，参加培训的学生则可以更加从容地准备汉语水平考试，同时也能对自己真实的汉语水平有一个较为客观的认知。在新体系中，对学生在每一期培训课程结束后需要掌握哪些语法、词汇以及具备怎样的表达能力都是有明确要求的。我们希望，在新的框架体系内和常态化做好准备工作的前提下，通过每周两次各90分钟的课堂学习，我们的学生可以在5年内从基础入门完全达到汉语高级（C1或HSK5级）水平。

除了组织语言培训外，我们当然也继续开展

了面向小学、中学以及大学的汉语教学。除此以外，我们还承担了针对公司企业的培训活动以及私教课程。在这一年中，我们共举办了两次汉语水平考试（HSK），涵盖了所有语言等级，还组织了一场以15岁以下学生为对象的中小學生汉语考试（YCT）。

在新的一年里，我院将继续推出各种精彩的活动。关于这些活动的更多细节可以从我院免费发放的活动手册中获悉，您也可以登录我院网站www.konfuciuszintezet.hu以及www.facebook.com/konfuciuszintezet查询相关信息。

敬候大家参与我院举办的各项活动！

林菁怡

KÖZÉPSŐ
BIRODALOM

ÉSZAK, DÉL, ÉS A PIACGAZDASÁG TÖBB ÉVSZÁZADOS GYÖKEREI KÍNÁBAN

Újra és újra felmerülő kérdés, hogy magasan fejlett civilizációjá ellenére Kína az újkorban miért nem tudott versenyre kelni az európai gyarmatosítással. A kérdés sokféleképpen megközelíthető, az alábbiakban egy geopolitikai jellegű elemzésre teszünk kísérletet, ahol is Kína földrajzi elhelyezkedéséből és belső földrajzi tagozódásából, különösen a birodalom északi és déli fele között fennálló különbségekből levonható következtetéseket tekintjük át. Sok adat szól amellett, hogy Dél-Kína - és az ott kifejlődött gazdasági-társadalmi struktúra - már a koraiújkorban versenyképes volt Nyugat-Európával, sőt, még egy merkantilista elveket követő külkereskedelmi gyakorlatot is kialakított, azonban Észak fajtogató politikai túlsúlya miatt nem volt lehetséges az ebben rejlő lehetőségek kibontakoztatására. Ugyanakkor a kínai gazdaság jelenlegi szárnyalásában is visszaköszönnek Dél sok évszázados hagyományai.

Kína utóbbi évtizedekben tapasztalt gazdasági felemelkedése ösztönzőleg hatott az olyan kérdések felvetésére, miszerint ez a fejlődés mennyiben köthető a kínai civilizáció sok évszázados örökségéhez, illetve hogy ha Kína a régmúltban is a világ egyik legfejlettebb civilizációja volt, akkor a 19. században miért maradt mégis alul Európával szemben, ha pedig a múltban alulmaradt, akkor hogyan vált mégis képessé a jelenlegi fejlődésre. Széles körben elterjedt az a szemlélet, amely a hagyományos kínai társadalmat gazdasági szempontból egy olyan, alapvetően agrárius, szigorúan hierarchizált struktúrának feltételezi, amitől idegen lett volna a piacgazdaság, és Kína elmúlt negyven évben lezajlott gazdasági felzárkózásában, a piacgazdaságra való rendkívül sikeres átállásban alapvetően a nyugati minták átvételét látja.

Azonban ha áttekintjük Kína történelmének utolsó ezer évét, azt láthatjuk, hogy noha az iparra, kereskedelemre és pénzgazdálkodásra épülő gazdasági berendezkedés és társadalmi struktúra az ország bizonyos régióitól valóban idegen, más régiókban viszont már évszázadok óta meghatározó, különös tekintettel éppen arra a déli és délkeleti partvidékre, amely

jelenleg is a kínai gazdasági fejlődés motorja. Így sok szempont szól amellett, hogy az elmúlt évtizedek dinamikus fejlődése valójában sokkal inkább épül sok évszázados helyi tradíciókra. Ugyanakkor a Kína északi és déli fele közti különbségek döntő mértékben járultak hozzá ahhoz, hogy ez a potenciál az európai gyarmatosítás időszakában mégsem tudott kiteljesedni.

ÉSZAK ÉS DÉL

Az elmúlt ezer év magasan fejlett kereskedelemre, iparra és pénzgazdálkodásra épülő gazdasági struktúrái alapvetően Kína déli feléhez, a Jangce torkolatvidékéhez, valamint a birodalom partvidékének attól délre fekvő feléhez kötődnek. Kialakulásukban jelentős szerepet játszottak e térségek természetföldrajzi jellegzetességei, megalapozásuk pedig a Tang-dinasztia (618-907) korszakára tehető.

Természetföldrajzi szempontból jelentős eltéréseket láthatunk Kína északi és déli fele közt. A kínai kultúra ősi magterülete a Sárga-folyó alföldje, amely

a birodalom északi felének meghatározó térsége, asztalimaságú síkság, rendkívül termékeny talajjal, a növénytermesztéshez többé-kevésbé elegendő, de inkább szűkös, mint bőséges csapadékmennyiséggel, ugyanakkor víztartalékként a síkságot keresztül-kasul átszelő számtalan folyó és mellékág hálózatával. Éghajlata mérsékelt övi kontinentális, forró nyarakkal és hideg telekkel. Meghatározó tényező még a belső-ázsiai sztyeppék szomszédsága is, ami a kínai történelem nagy részében egyet jelentett a sztyeppi nomádoktól való állandó katonai fenyegetettséggel. Nem meglepő, hogy az ebben a környezetben megszületett konfucianus eszmerendszer a patriarchális földművelő társadalmat állítja eszményképévé, és a különböző társadalmi csoportokat ebben betöltött szerepük hasznossága szerint értékeli. A kereskedelem ebből a szemszögből nézve a közösség számára haszontalan, a hajózás és a tengeri életforma idegen, a külvilág pedig rendkívül fenyegető.

Egészen más képet mutat azonban a birodalom Jangcétól délre fekvő fele. Itt már nem a kontinentális, hanem a szubtrópusi monszun éghajlat jellemző, rendkívül csapadékos nyarakkal és enyhe telekkel, ugyanakkor ezek a régiók már többé-kevésbé biztonságos távolságra estek a belső-ázsiai sztyeppék nomádjaitól is. A Sárga-folyó síkságával szemben ugyanakkor a birodalom déli felét hegyláncok osztják több kisebb medencére, emelve a folyami hajózási útvonalak jelentőségét. Dél-Kína partvidéke is jelentősen különbözik Észak-Kínáétól. Délen a partvidék mély vizű, védett öblökben bővelkedik, melyek jó természetes kikötőkként szolgáltak, míg északon a Shandong-félsziget kivételével inkább a mocsaras, homokzátonyos partszakaszok voltak jellemzőek. Délen ráadásul a monszun éghajlat könnyen kiszámítható széljárása is elősegítette a hajózást. A jó kikötők, az enyhe éghajlat, a kiszámítható széljárás, és a sztyeppi nomádoktól való biztonságos földrajzi távolság kombinációjából természetesen következett, hogy itt a helyi lakosok tekintete a tenger felé forduljon, és a dél-kínai partvidék mentén egy olyan kultúra jöjjön létre, amelyben kulcsszerepet tölt be a hajózás, a távolsági kereskedelem, a kalózkodás és a halászat.

DÉL, A KÍNAI PIACGAZDASÁG EPICENTUMA

Kína ókori magterületét az északi síkságok jelentették, és Dél-Kínát valójában csak a Tang-korban népesítették be han-kínai telepések, ekkor nyerte el maig meghatározó arculatát, ekkoriban alakult ki ma is ismert kultúrája, és népesség terén is ekkor tett szert Észak-Kínával azonos súlyra. A Tang-kor elején, 600 körül még csak Kína lakosságának egynegyede élt a Jangcétól délre, a Tang-kor közepén már a birodalom lakosságának fele, majd 1200-ra már a birodalom népességének kétharmada.

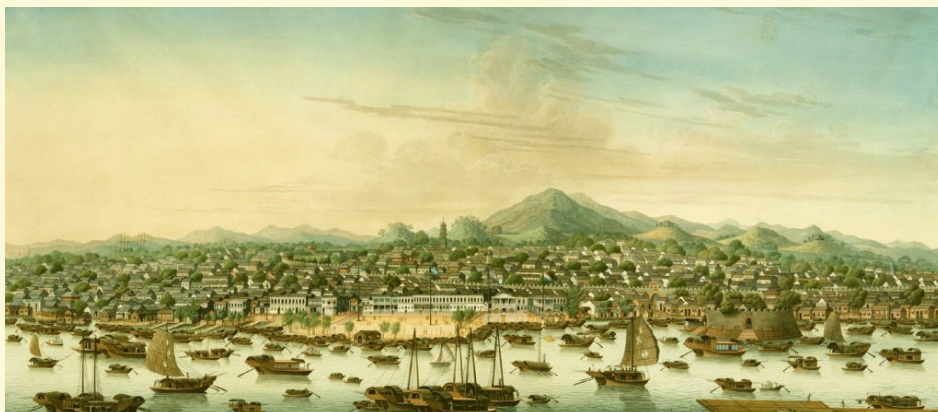
A Song diansztia időszaka (960-1279) volt az első olyan korszak, amikor már egyértelműen a Jangce torkolatvidéke volt Kína gazdasági központja. A kereskedelem, kézműipar és pénzgazdálkodás soha nem látott fellendülése zajlott le, amiből az állam is nagy hasznot húzott. Kialakult a birodalmi szintű piac, ahol is a távolsági kereskedelemnek köszönhetően birodalomszerte elérhetővé

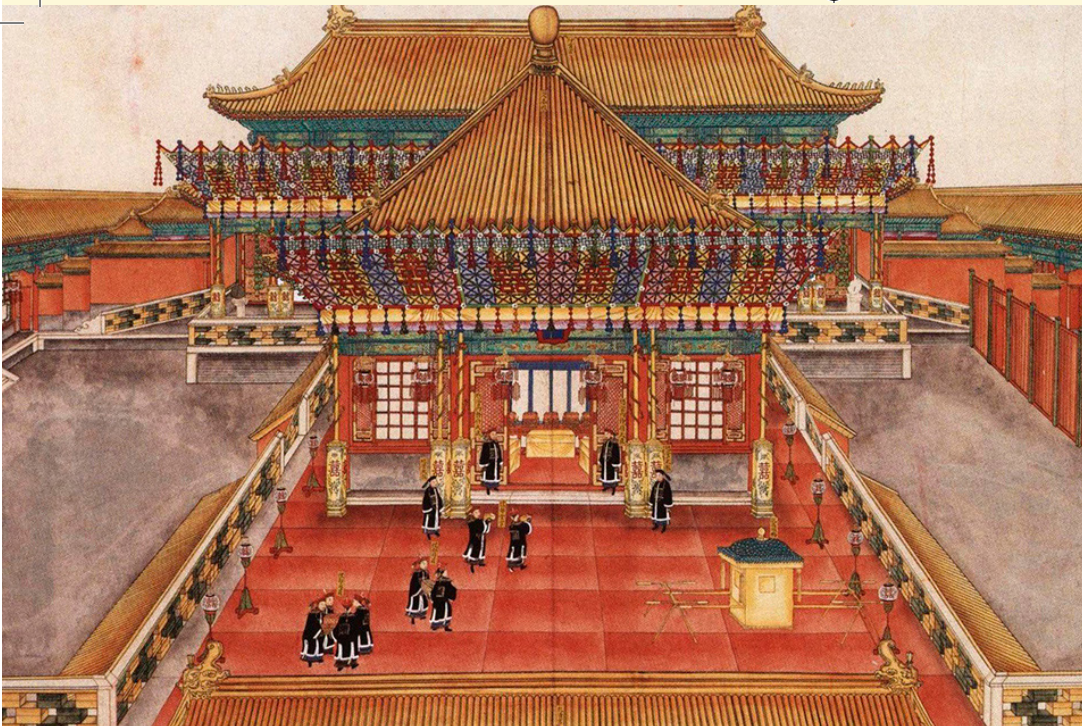
váltak az egyes tájegységek különleges terményei. Fellenőtt a bányászat és a fémkohászat is, 1078-ban Kínában közel kétszer annyi öntöttvasat állítottak elő, mint 1788-ban Angliában. A külkereskedelmet tekintve a fő exportcikkeket ekkor a selyem, a porcelán és a tea jelentette, a fő importcikkeket pedig olyan luxustermékek, mint a korall, az orrszarvúszarv, a füstölők, a drágakövek, és az ámbra. A folyami és tengeri hajózás technológiája is a X-XI. századra bontakozott ki. Belföldön ekkorra vált a szállítás és a civil közlekedés fő ütőerévé a Jangce torkolatvidékét a Sárga-folyó alföldjével összekötő Nagy Csatorna. A kínai tengerészek a Song-korban vették át a domináns szerepet az indiai és perzsa hajósoktól a délkelet-ázsiai vizeken. Az állami monopóliumokból, valamint a kereskedelemre és a kézműiparra kivetett adókból befolyó jövedelem mennyisége a XII. századra elérte a mezőgazdasági adókból befolyó jövedelem nagyságát, a Déli-Song-korszakban (1127-1279) pedig meg is haladta azt. A pénzgazdálkodás terjedését mutatja, hogy az évente forgalomba kerülő pénztermék száma az északi Song-korban (960-1127) megtízszereződött.

A déli partvidéknek ez a hajós-kereskedő kultúrája jelentette azt az alapot, amire a Ming dinasztia (1368-1644) híres tengeri expedíciói épültek Zheng He eunuch-admirális vezetésével 1405 és 1422 között. Az expedíciók általában diplomáciai küldetéseket hajtottak végre, azonban olykor-olykor fegyveresen is beavatkoztak a meglátogatott területek hatalmi harcaiba, némileg hasonlóan az európai felfedezők és gyarmatosítók későbbi gyakorlatához. Fegyveres beavatkozásokra a kínai flották részéről 1407-ben a Malakkai-szorosban, 1409-ben Jáván, 1411-ben Sri-Lankán, és 1415-ben Szumátrán került sor. Az összeütközések rendre a kínaiak győzelmével, és a velük szembekerülő helyi uralkodók foglyul ejtésével végződtek.

KÍNAI MERKANTILIMZUS A KORA ÚJKORBAN?

A déli partvidék kereskedelmének – első látásra talán meglepő módon – nagy lökést adott Amerika felfedezése. Európában alig ismert, de Kína Amerika felfedezésének egyik legnagyobb nyertesévé vált a 16-18. század folyamán. A dél-kínai partvidék gazdaságában egy, a nyugat-európai országok merkantilizmusával azonos elven működő külkereskedelmi gyakorlat alakult ki, amelyet magas hozzáadott értékű termékek, a porcelán, a selyem, és a lakkozott luxusbútorok exportja, és ennek ellentételezéseként óriási mennyiségű újvilági nemesfém Kínába áramlása határozott meg, a spanyol és portugál kereskedők ugyanis latin-amerikai ezüsttel fizettek a kínai luxuscikkekért. A spanyol

jelenlététől eltekintve – hagyományosan kifejezetten periférikusnak számító vidéken fekszik. Ugyanakkor az elmúlt 1000 évből mindössze 247 évet tesz ki azoknak az öszszessége, amikor a Jangce mentén, vagy attól délre fekvő város fővárosi rangot viselt (1127-1279; 1368-1441; 1927-1949). Vagyis meglepő módon az elmúlt ezer év során a kínai birodalom politikai centruma általában annak gazdasági periferiáján helyezkedett el, és csak ritkán fordult elő, hogy a déli gazdasági centrummal egybeesett volna. Míg a déli fővárosok időszeke jellemzően az ipar, a kereskedelem, a pénzgazdálkodás és a tengeri hajózás állami támogatását is jelentette, addig a pekingi vezeték általában a

gyarmatbirodalommal való kereskedelem a Fülöp-szigetek fővárosán, Manilán keresztül bonyolódott le, ahová a spanyol galeonok Acapulcóból hozták az újvilági ezüstöt. Becslések szerint a XVII. század elején évente 57-86 tonna ezüst áramlott Kínába ezen az útvonalon, de például 1602-ben közel 144 tonnára, 1597-ben pedig 345 tonnára becsülték a spanyol gyarmatokról Kínába irányuló éves ezüstbevétel mértékét. A behozott ezüst jelentőségét jól mutatja, hogy 1590-1610 közt magába Spanyolországba gyarmatairól (majd rajta keresztül Európába) évente átlagosan 246 tonna ezüst áramlott. A kínai pénzrendszer a Ming és a Qing korban ezüstalapú volt, a 19. század elejére pedig a gazdaságban jelenlévő ezüstnek már a kétharmadát tette ki a külföldről érkezett mennyiség. Az országban jelenlévő ezüst összmenyisége a XVIII. században átlagban évi 0,9%-kal nőtt.

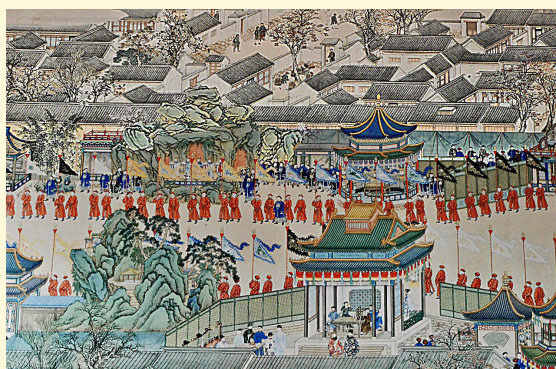
ÉSZAK POLITIKAI DOMINANCIÁJA

Ha azonban a pénzgazdálkodás, a magas hozzáadott értékkel működő, exportorientált ipar, a merkantilista elveken működő külkerkedelem és a tengeri hajózás ilyen mély tradíciókkal rendelkezik a dél-kínai kultúrában, mint ahogyan azt fentebb láthattuk, akkor joggal merül fel a kérdés, hogy a 17-18. században miért nem találkozhattunk az európai gyarmatosítókkal Délkelet-Ázsiában hatékonyan versenyre kelő kínai gyarmatosító tevékenységgel?

Az európai helyzethez képest – ahol a spanyol, portugál, holland, angol, francia államvezetés aktívan segítette ezeket a folyamatokat – Kínában ezekben az évszázadokban egészen más volt a helyzet, ami szoros összefüggésben áll a birodalom déli és északi fele közötti különbséggel.

Az elmúlt 1000 évből 644 évet tesznek ki azok az időszakok, mikor Peking volt az egész kínai birodalom kizárólagos fővárosa (1279-1368; 1441-1927, 1949-máig). Peking nem egyszerűen csak a birodalom északi felén van, de ezen belül is annak északi szélén, már a belső ázsiai sztyeppék peremének és a Nagy Fálnak a közvetlen közelében. Vagyis a legészakibb észak, és bizony gazdaságilag – a főváros

déli kereskedelemmel és hajózással szemben kifejezetten ellenséges hozzáállást mutatott. Mindez jól érzékeltethető azon, ahogyan a Ming dinasztia politikájának alakulása követte a főváros áthelyezését. A Ming dinasztia 1420 előtti időszakában a déli Nanking volt a birodalom egyedüli fővárosa és ebben az időszakban került sor a nagy tengeri expedíciók előkészítésére, és azok első hullámának elindítására is. 1420-1441 között a déli Nanking mellett már az északi Peking is fővárosi rangot viselt, és ettől kezdve a nagy tengeri expedíciókat fokozatosan leállította az udvar. 1441-ben Peking kizárólagos fővárossá lett nyilvánítva, 11 évvel később pedig a hadiflottának a szigeteken létesített támaszpontjait is felszámolták, és a tengeri haderőt a part menti kikötőkbe vonták vissza. Mindehhez valószínűleg az is hozzájárult, hogy a főváros áthelyezése általában átrendeződést jelentett a birodalom északi- és déli feléhez kötődő érdekcsoportok közötti erőviszonyokat illetően is. A klasszikus, magasan képzett császári hivatalnokai kar, a mandarinok között gyakorlatilag a Song-kortól kezdve felülreprezentáltak voltak a Jangce-torkolatvidéke és más gazdasági központok gazdag kereskedőcsaládjainak fiai, akik így jól ismerték ennek a fejlett gazdasági struktúráknak a világát. Azonban Peking fővárosi rangjának korszakaiban velük szemben szinte mindig olyan lobbicsoportok kerültek fölénybe, amelyek Észak-Kínához, vagy egyenesen a belső-ázsiai nomád térségekhez kötődtek, így eleve idegen volt számukra a déli kikötővárosok kereskedelme és hajózása, ráadásul képzettségben is gyakorta elmaradtak a klasszikus mandarinok mögött: a Jin-dinasztia (1115-1234) idején a dzsürdzsik, a Yuan-dinasztia (1271-1368) idején a mongolok, a Ming-dinasztia pekingi évszázadaiban (1441-1644) a többségében észak-kínából toborzott, gyakran kevéssé iskolázott udvari eunuchok, a Qing-dinasztia idején (1644-1911) pedig a mandzsuk.

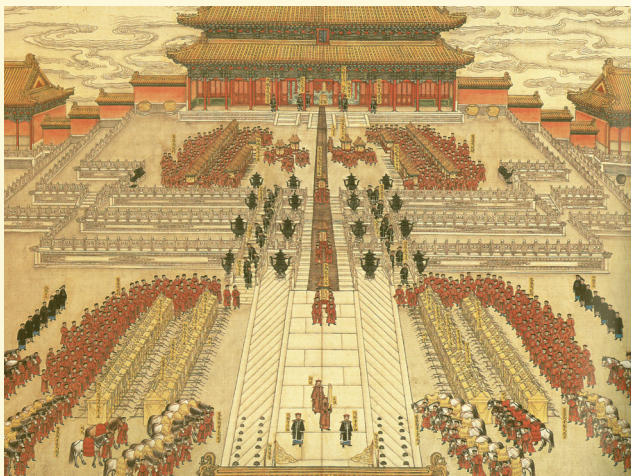

1441 után, a pekingi uralom évszázadaiban a déli ipar, kereskedelem és tengerhajózás az állam szemléletben jellemzően a „úrt kategóriába” került. Az északi szemlélet megvetette, de mivel számára is igen nagy anyagi hasznot hozott, ezért kisebb hatósági zaklatások mellett mégiscsak engedélyezte működését.

Azonban még a túrt státusz évszázadait is megszakították néha az átmeneti túltás rövid időszakai, amikor is a pekingi vezetés a tengeri külkereskedelem betiltásával és a teljes bezárkózással próbálkozott. Ilyenre 1523-1567 között és 1662-1693 között került sor. Mai szóhasználattal azt mondhatjuk, hogy Peking fővárosi rangja a gazdaságpolitikában egyet jelentett az északi agrárlobbi győzelmével a déli kereskedőlobbi felett, a külpolitikában pedig a Belső-Ázsia sztyeppéire és sivatagaira koncentrálnó északi érdekcsoport győzelmével a Délkelet-Ázsia tengerei felé tekintő déli lobbival szemben.

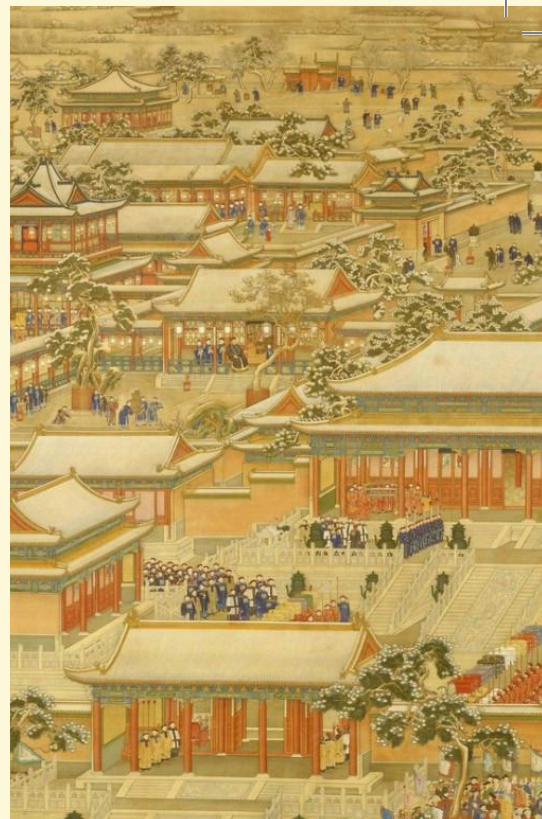
Az ellenséges hatósági hozzáállásnak a déli városi társadalmakban súlyos hatásai lettek, a törvénykerülés és a korrupció kultúrájának általánossá válásához vezettek. Ezzel kapcsolatban kiemelhető, hogy 1775-ben a legnagyobb dél-kínai tengeri kereskedőcég, a Kohong profitjának 10%-ából külön korrupciós pénzalapot hozott létre, és innentől ha szükség volt rá, ebből vettek ki pénzt az önkényeskedő hivatalnokok igényeinek kielégítésére.

Ez az összkép azonban első ránézésre meglehetősen irracionálisnak tűnik. Ha egyszer a birodalom gazdasági centruma délen, a Jangce alsó folyása mentén és Kanton régiójába feküdt, a Pekingnek otthont adó északi határvidék pedig tulajdonképpen az egyik legelmaradottabb gazdasági peremvidék volt, akkor hogyan lehetséges, hogy általában mégis északon volt a főváros? Erre a kérdésre a választ a geostratégiai tényezőkben találjuk.

A külvilággal való szomszédság szempontjából Észak a belső-ázsiai sztyeppével szomszédos, míg Dél a tengerekkel. Az utóbbi ezer év során a belső-ázsiai sztyeppékről háromszor is érte olyan támadás Kínát, amely a birodalom részleges vagy teljes nomád meghódításával zárult. (A 12. században a dzsürcsik, a 13. században a mongolok, a 17. században pedig a mandzsuk részéről). Ezzel szemben a tengerek felől egészen a 19. századi ópiumháborúig nem

érte olyan támadás Kínát, ami a birodalom leigázásával fenyegetett volna. Ennél fogva ezekben az évszázadokban a birodalom északi határvidékének védelme létkérdés volt, míg a tengeri expanzió luxus, a part menti vizek védelme pedig nem sokkal több rendőri akciónál. Ez volt tehát a katonai helyzet, ugyanakkor a birodalom erőforrásaiért folyó versengésben is érdekellentét feszült a tengeri expedíciókban és gyarmatosításban érdekelt déliek, és a nomád betöréseknek kitett északiak között. A gazdasági periféria érdekei tehát az összbirodalom katonai védelme szempontjából jóval jelentősebbek voltak a gazdasági centrum érdekeinél, ami ismételten ahhoz vezetett, hogy a politikai súlypont északra helyeződött át. Előfordult, hogy miután a délen székelő császári vezetés a birodalom haderejét a nomád veszély ellen az északi határvidékre összpontosította, az e seregeket vezető herceg katonái élére állva letaszította a trónjáról a császárt és maga lépett a trónra, majd északra helyezte a fővárost (Yongle császár hatalomátvétele 1398-ban), amikor pedig az északi határ védelme nem volt kielégítő, akkor a Kínát meghódító nomád dinasztiák helyezték a fővárost Pekingbe, saját törzsterületük közelébe. (A Jin, a Yuan és a Qing dinasztiák.)

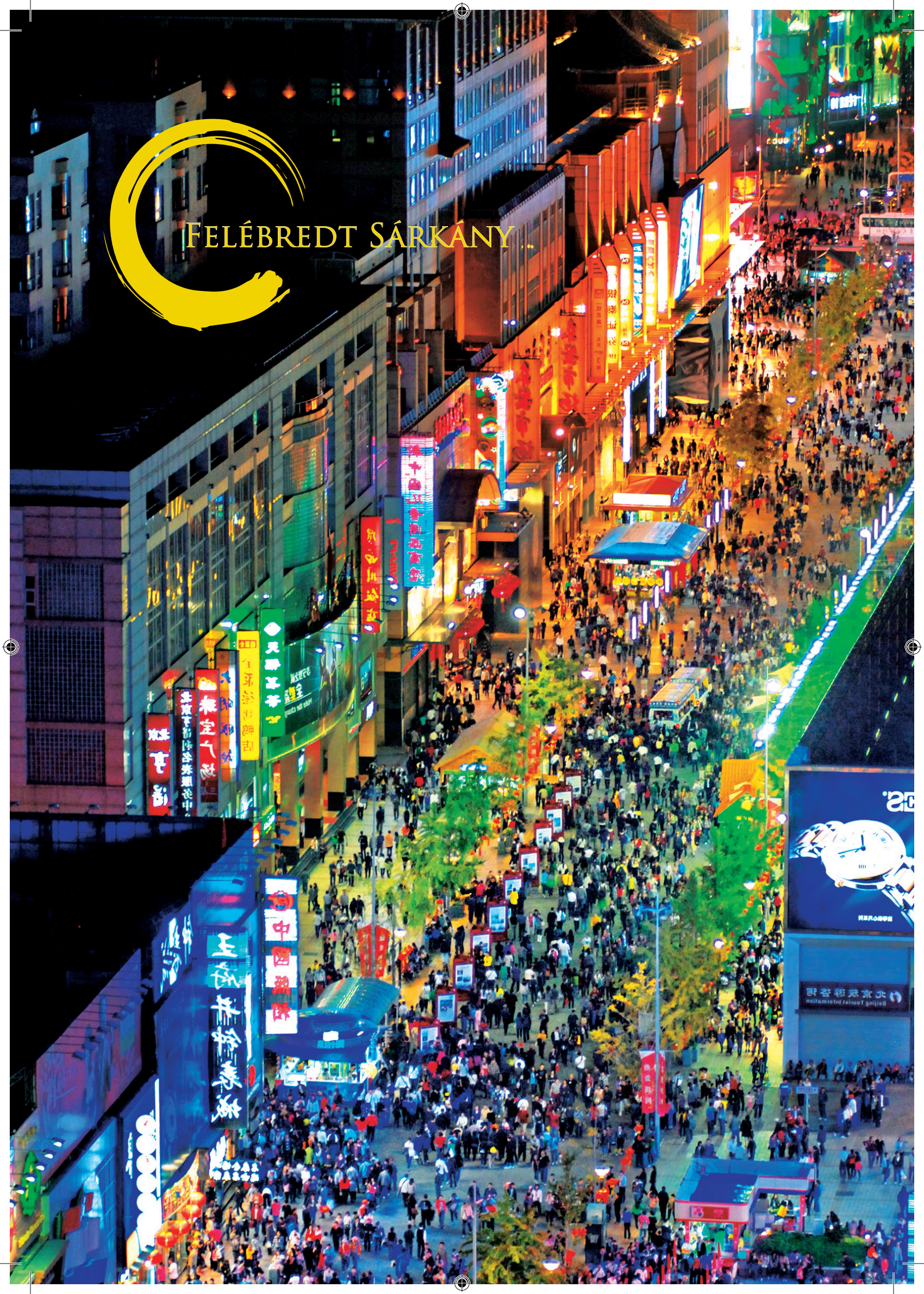
MÁIG HATÓ ÖRÖKSÉG?

A fentiekhez hozzáfűzhető, hogy még a XX. század folyamán is láthattunk ilyen mintázatot követő tendenciákat. A gazdaságilag rendkívül fejlett Hongkong, Makaó és Tajvan kínai lakosságának túlnyomó része déli hátterű, ahogyan a szingapúri kínai lakosság döntő többsége, és a kereskedelemben jeleskedő délkelet-ázsiai kínai kisebbségek is. A császári hatalom összeomlása után Kína egységesítésével és modernizálásával 1927-1949 közt kísérletező Kuomintang kormány, melynek társadalmi hátszínét elsősorban a déli kikötővárosok kereskedői és iparosai jelentették, Pekingből a déli Nankingba helyezte át a fővárost, és a kínai gazdaság kapitalista modernizációjával próbálkozott. 1946-1949 közt aztán polgárháború zajlott le a Kuomintang kormány és a kommunisták között, ami az utóbbiak győzelmével végződött. A polgárháború alatt a kommunisták bázis-területe Észak, legfőbb társadalmi bázisuk a parasztság, míg a Kuomintangé Dél, illetve az iparos és kereskedőréteg volt. A polgárháború végén a kommunisták a fővárost a déli Nankingból ismét az északi Pekingbe helyezték át, és uralmuk első évtizedeiben az északi dinasztiákhoz hasonló módon a bezárkózást képviselték. Az 1978-as nyitás után pedig ugyanazok a déli kikötővárosok váltak a kínai ipar és kereskedelem központjaivá, amelyek az előző ezer évben mindig is ezt a szerepet töltötték be.

Horváth Csaba Barnabás

FELÉBREDT SÁRKÁNY

PUHA ERŐ

A KÍNAI NYELV ÉS KULTÚRA MINT PUHA ERŐFORRÁS

A nemzetközi külkapcsolatok témakörében az utóbbi években divatos kifejezése vált a puha erő (soft power) fogalma. De mi is a puha erő? Honnan ered a kifejezés? Miért és kinek van rá szüksége? Miként alkalmazza Kína a külkapcsolataiban a puha erőhöz kötődő stratégiákat napjainkban?

A PUHA ERŐ FOGALMA

Az erő (power) cselekvőképesség, mód, lehetőség valami megtételére. Képesség arra, hogy valamilyen kívánt végeredményt elérjünk, érdekeink szerint mások viselkedését meghatározzuk, befolyásoljuk. Továbbá összeköttetések, források birtoklása, tekintély gyakorlása, akaratumk érvényesítése mások felett. Nevezhető egyfajta kontrollnak, dominanciának, vagy uralomnak is. Az erő tehát bizonyos értelemben a hatalom, a hatás és a befolyás szavak szinonimája.

Számos módja van azonban a befolyásolásnak, a ráhatásnak, így annak is, ahogyan egy adott ország gyakorolja hatalmát, érvényesíti akaratát a többi ország felett. Ennek tükrében különböző erőtipusokat különböztethetünk meg. Egy adott ország érvényt szerezhet akaratának fegyverek útján – ekkor katonai erőről beszélünk. Érdekeinek megfelelően élhet gazdasági szankciókkal, lefizetésekkel – ezt gazdasági erőnek nevezzük. Azonban ahhoz, hogy egy ország hatalmat gyakoroljon egy másik fölött, nem feltétlenül szükséges erőszak, retorzió, vagy fenyegetés – ez az erőnek egy teljesen másik típusát jelenti. Egy ország felhasználhatja úgynevezett puha erejét, mely képessé teheti arra, hogy – fegyverek, fenyegetés vagy fizetség nélkül is – más országok számára vonzóvá, megnyerővé váljon. A puha erő (soft power) fogalmát prof. dr. Joseph Samuel Nye, Jr. amerikai politológus vezette be a szakirodalomba és a köztudatba.

A terminus megalkotója a puhaerőt röviden érdekérvényesítésként, a hatalomgyakorlás egy közvetett módjaként definiálja. Ennek az erőtípusnak a lényege, hogy „kényszer vagy fizetség helyett vonzerőnkkel érjük el azt, amit akarunk”. Segítségével az úgynevezett keményerők (hard power – mint a katonai erőszak vagy a gazdasági szankciók) nélkül „elérhetjük, hogy mások is azt akarják, amit mi akarunk”, és „meghatározhatjuk mások preferenciáit”. Az erőnek ezt az oldalát használva egy adott ország indirekt módon – értékeivel, példamutatásával, imázsával – érvényesíti akaratát, befolyásol más országokat.

PUHA ERŐFORRÁSOK

A puha erőforrások olyan lehetőségek, eszközök és tényezők, amelyek kiaknázása révén érvényesül a puha erő, ezeken keresztül válik egy adott ország mások számára megnyerővé, példaértékűvé. A puha erőnek – a kemény erőhöz hasonlóan – számos forrása létezik. Eltérő szakirodalmak különböző megnevezéseket és csoportosításokat használnak a puha erőforrások egyes típusaira. Ugyanakkor az is megjegyzendő, hogy az egyes forrásokat az országok nem

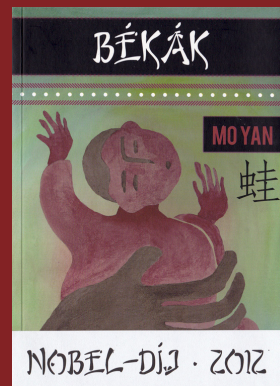

azonos mértékben birtokolják, és akaratuk érvényre juttatásához eltérő partnerekkel szemben más-más területek erőforrásait kell felhasználniuk.

Egy ország puha ereje elsősorban három fő forráson alapszik – írja Joseph S. Nye. Ezek a kultúra, a politikai értékek és a külpolitika. Noha Nye e három kulcsfogalom köré csoportosítva írja le a puha erőforrásokat, valójában igen sokféle szektort ért alattuk: oktatás, ideológiák és vallások, nemzetek közötti egyezmények, környezetvédelem, sport, tudomány és technológia, popkultúra stb. Lényegében a legkülönbözőbb területek is értelmezhetőek puha erőforrásként.

A NYELV ÉS A KULTÚRA MINT PUHA ERŐFORRÁS

Mint azt már fentebb említettem, a puha erő forráskészlete ugyan rendkívül gazdag, de országspecifikus: amely forrást Kína felhasználhatja szomszédos országai megnyerésére, azt nem biztos, hogy megteheti Franciaországban; vagy éppen ugyanazon forrás amerikai demonstrálása szimpátiát válthat ki nemzetközi szinten, míg kínai változata ellenkező fogadtatásban részesülhet. Például a 20. század elején Kína és a Szovjetunió együttműködésének alapját a közös értékrendszer (kommunizmus) adta, azonban a szovjetek épp ennek köszönhetőek nyugati népszerűtlenségüket.

Vagy éppen a 21. században az Egyesült Államok működését és külkapcsolatait meghatározó demokrácia és szabadság Európa-szerte vonzó, azonban a függetlenségüket féltő kis államok számára megnyerőbb lehet a kínai külpolitika, melynek alapja az, hogy Kína külügyi együttműködési során más országok helyi ügyeibe nem avatkozik bele.

Jóllehet világunk nyelvi és kulturális tárháza meglehetősen sokszínű, azonban ezek puha erőforrásként való felhasználása egyetemes. Ugyanis minden országnak megvan arra a lehetősége – persze megfelelő mennyiségű pénz- és energiabefektetés árán –, hogy saját nyelvét megismertesse és megszerettesse a külföldiekkel, közérthetőbbé tegye hagyományait, ezáltal elősegítve a közvetlenebb kapcsolatok kiépítését más országok állampolgáraival. A befektetések már rövid távon is kifizetődőnek bizonyulhatnak: minél többen fedezik fel és szeretik meg az adott nyelvet vagy kultúrát, annál keresettebbek lehetnek az állam termékei (például könyvek, filmek, zenék), és ez a turizmusra is kedvező hatással lehet. Hosszú távon pedig mindez pozitív módon formálhatja a szóban forgó ország nemzetközi megítélését, vonzóbbá teheti azt a befektetők, diplomaták számára is.

Így tehát, ha a különböző puha erőforrásoknak létezne valamilyen hatékonysági vagy fontossági rangsora, a nyelv és a kultúra népszerűsítése biztosan a mindenkorai toplista élén szerepelne. Mindezt pedig lehet igazán magas szintre emelni, a kínai kultúrpolitikáról pedig elmondhatjuk, hogy a kínai a nyelv és a kultúra terjesztésén keresztül igyekszik a meggyőzésnek ezt a művészetét gyakorolni.

EGYETEMES ELŐTÖRTÉNET

A kultúra és a nyelv vonzerejének külkapcsolatokban való felhasználása mindig is a diplomácia fontos részét képezte. Már a korai időktől kezdve világszerte bevett szokás volt, hogy az uralkodójelöltek és az uralkodócsalád más tagjai is látogatást tettek idegen udvaroknál, vagy hosszabb-rövidebb tanulmányutakra mentek más országok neves tanítóihoz. Az efféle vendégeskedések során elsajátíthattak idegen nyelveket, megfigyelhették más népek kultúráját, vagy akár az egész állam működését, illetve elősegíthették a kedvező diplomáciai kapcsolatok kiépítését is. Ezt a tanulási módszert azonban a változó politikai helyzetek és a

hatalmas anyagi kiadások miatt csak az uralkodócsaládok tagjai gyakorolhatták, s később is csupán a társadalom leggazdagabb rétege engedhette meg magának. Ahhoz pedig, hogy a közemberek is szert tehessenek ilyen lehetőségre, egy viszonylag szilárd diplomáciai környezet kialakítása, és szabályozott állami kezdeményezések kellettek. Az első ilyen ország természetesen nem a hosszú ideig elzárkózó politikát folytató Középső Birodalom volt, e téren az első „puha erőművészeket” Európában kell keresnünk.

Bár a nyelv és a kultúra terjesztésének célközönsége nem lehet egy egész állam, sokkal inkább magánszemélyek, szervezett keretek között azonban elérhető, hogy az adott idegen kultúra minél szélesebb réteg figyelmét keltse fel és ragadja meg. A nyelv és a kultúra koordinált terjesztésével foglalkozó legkorábbi intézmények az 1883-ban alapított francia Alliance française, az 1889-ben létrejött olasz Società Dante Alighieri, az 1927-ben megalakuló magyar Balassi Intézet, az 1929-ben felállított portugál Instituto Camões, az 1934-től működő egyesült királysági British Council, valamint az 1939-ben megnyílt svájci Pro Helvetia voltak. Ezek sikerességét látva világszerte más nemzetek is hasonló kezdeményezésekkel álltak elő.

A KÍNAI NYELV MINT PUHA ERŐFORRÁS

A fent említett intézmények működése példaértékű volt a kínai politika számára. Azonban Kínában viszonylag későn lépett színre az a vezetőség, és érkezett el az a relatíve stabil bel- és külpolitikai helyzet, amely életre hívta a kínai nyelv és kultúra iránti nemzetközi érdeklődést, és megteremtette ezek sikeres közvetítéséhez szükséges feltételeket.

Kína, azaz a Középső Birodalom, az emberiség egyik legősibb civilizációját mondhatja magáénak. A pekingi előember, a tradicionális kínai tanítások (taoizmus, konfucianizmus), a több ezer évre visszanyúló írásos emlékeket őrző jóslócsontok egyaránt jelzik, hogy a kínai kultúra valamennyi eleme felveszi a versenyt olyan ősi kultúrákkal, mint pl. a történelemtkönyvek első lapjain tárgyalt mezopotámiai. Ez a tény mélyen gyökerezik a kínai gondolkodásban, és már a kezdetektől igen jelentősen meghatározta a külföldiekkel szembeni magatartásukat. Ezt a büszkeséget és töretlen felsőbbrendűséget alapjaiban rázták meg a 19. század eseményei, amelyek a kínaiak külföldiek okozta kálváriájának kezdetét jelzik. Amikor a franciák létrehozták az Alliance française-t, az olaszok pedig a Società Dante Alighierit, akkor a Középső Birodalomban éppen folytatódott a kínai nép első ópiumháborúval (1839–1842) elkezdődött külföldtől elszenvedett atrocitássorozata. A külső problémákat később belpolitikai viszályok is súlyosbították, majd a két világháború ismét újabb válsághelyzeteket teremtett. A történelmi események részletesebb elemzése nélkül is kijelenthető, hogy a kudarcok és szenvedések évtizedei Kínában sajátos bel- és külpolitikai helyzetet, valamint a külfölddel szemben leginkább ellenségesnek mondható viszonyt teremtettek.

Az 1978-as év jelentette egy új korszak eljövételét, amikor Deng Xiaoping újbóli hatalomra kerülése révén elindult a reformok folyamata, amely a külvilág felé nyitás politikájához vezetett nemcsak gazdasági, de politikai, társadalmi és kulturális értelemben is. A Mao Zedong nevével fémjelzett évekre jellemző „önerőre támaszkodás” után Deng Xiaoping felismerte, hogy nemcsak jobb nem ellenségesen fordulni a külvilág felé, hanem Kína fejlődésének érdekében együttműködésre kell törekedni más országokkal. Ez a nyitás először a gazdaság területén nyilvánult meg: 1980-tól a kínaiak különleges gazdasági övezetek, gyakorlatilag vámszabad zónák létrehozásával ösztönözték befektetésre a külföldieket. Ezek a kapcsolatok erősítették a kínai gazdaságot, amelynek fellendülése megteremtette a fejlődési lehetőséget egyéb területeken is.

Azonban a külföldi befektetésekre és exportra épülő gazdaságpolitika következtében Kína függésbe került a külvilágtól, ezért nélkülözhetelenné vált számára a kedvező külföldi megítélés, a pozitív imázs, az előítéletek csökkentése, a nemzetközösség bizalmának és jóindulatának megnyerése, azaz a puha erő kiépítése. Mindez beépült a kínai politikai gondolkodásba, és a 21. század első éveitől kezdve hivatalos közleményekben is egyre gyakoribbak a puha erőre utaló kifejezések.

Az egyik első és legfontosabb ilyen dokumentum Hu

Jintaoelnök-pártfőtitkár 2007 októberében, a Kínai Kommunista Párt XVII. kongresszusán elhangzott beszámolója: „Ragaszkodnunk kell a szocializmus fejlett haladási irányvonalához, a szocializmussal kell kiépíteni a kultúra új magasságait, serkenteni kell az egész nemzet kulturális kreativitását, növelni kell országunk puha erejét, hogy jobban biztosítsuk az emberek alapvető kulturális jogait és érdekeit, tovább színesítsük a társadalom kulturális életét, és még inkább felemeljük az emberek mentalitását.”

Hu Jintao utódja, Xi Jinping is gyakorta megemlíti a puha erő fontosságát: „Más országokkal létesített kulturális kapcsolatok fejlesztése által és az egymástól való tanulás révén növelheti a kínai kultúra puha erejét és járulhat hozzá a világbékéhez.” – írta egy 2014-es ünnepi közleményében.

KONFUCIUSZ INTÉZETEK: A PUHA ERŐ NAGYKÖVETEI

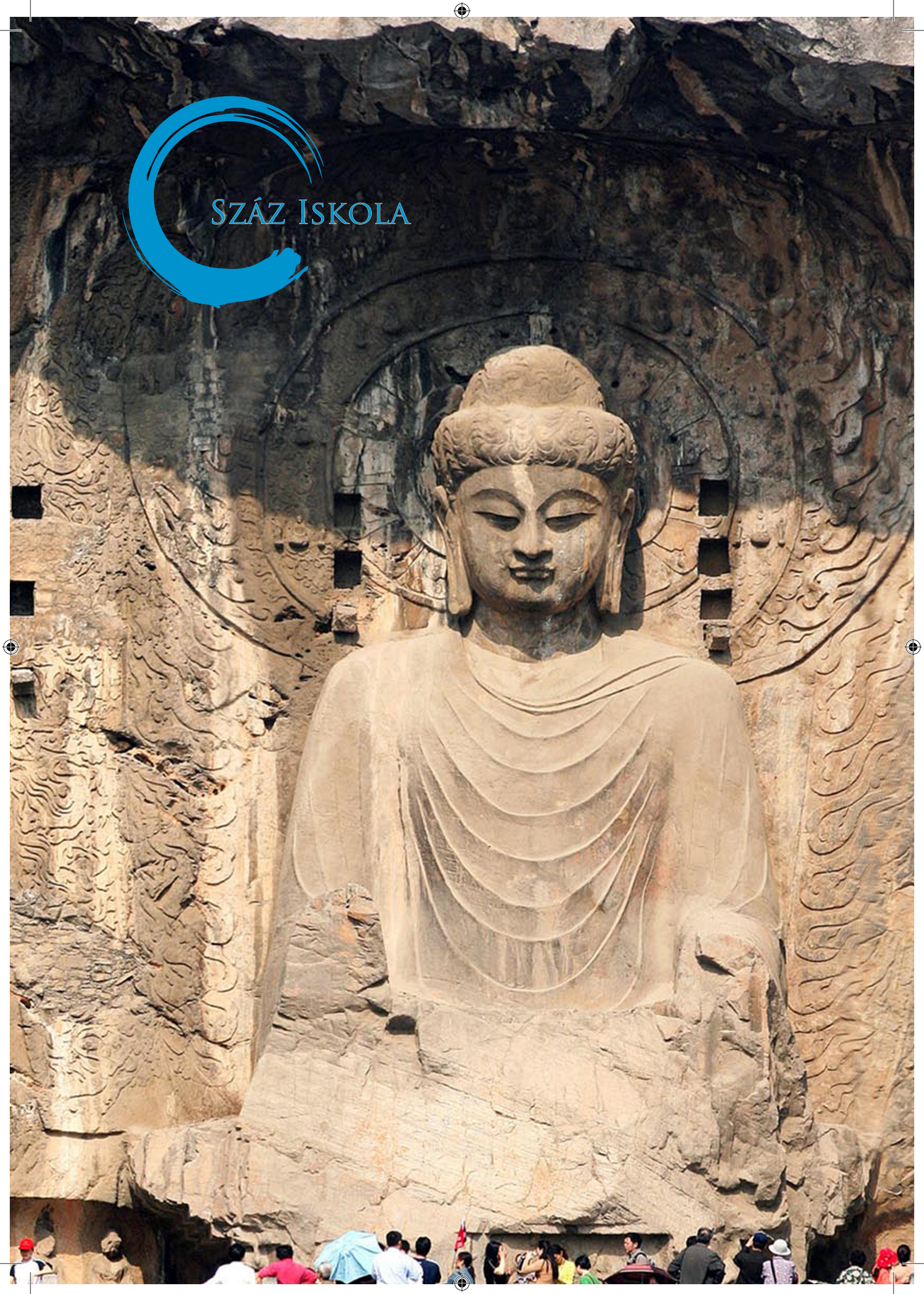
Összességében úgy tűnik tehát, hogy a 20. század utolsó évtizedei a külföldi gazdasági kooperációk elősegítésének éveit voltak, a 21. század elejétől pedig a puha erő kiépítése, a kulturális kapcsolatok elmélyítése korábban sosem látott jelentőséget kapott.

A fent említett országok sikeres nyelv és kultúra népszerűsítő mozgalmára Kína válasza a Konfuciusz Intézetek megalapítása volt. A kínai nyelv és kultúra szervezett keretek között történő külföldi népszerűsítésének alapkoncepciója a 2000-es évek elején merült fel. Ekkorra már nyilvánvalóvá váltak a Kelet és Nyugat között meghúzódó kulturális különbségek, amelyek értetlenséget, félreértéseket, sőt gyakorta ellenszenvet is eredményeztek. Ráadásul Kína a 2000-es évek elejére bravúros gazdasági fejlődést produkált, így külföldön is egyre nagyobb igény jelentkezett a kínai nyelv tanulására. Ezek a körülmények teremtettek lehetőséget a Konfuciusz Intézetek megnyitására, amelyek megannyi nemzettel ismertették és szerették meg a kínai nyelvet és kultúrát, és amelyek a mai napig is igen nagy sikernek örvendenek a világ számos országában.

Ésik Szandra

SZÁZ ISKOLA

A JÓGÁCSÁRA BUDDHIZMUS KIALAKULÁSA, A „CSAK-TUDAT” TANTÉTELEI

Az időszámításunk kezdete körül jelent meg a buddhizmus egy újabb irányzata Indiában, mely a korai iskolákkal szemben új tanokat, vallási elveket hirdetett. Ez az új tradíció a mahájána, azaz a „nagy kocsi” vagy „nagy út” nevet vette fel. Megkülönböztetésül a nem mahájána iskolákat – meglehetősen pejoratív módon – hínájánának, azaz „kis, alacsony rendű kocsinak” kezdték nevezni. A mahájána bírálta a korai buddhizmus eszményét, mert önző dolgoknak tartották, ha a buddhista gyakorló csak a saját megvilágosodására törekszik. Éppen ezért az új irányzat eszménye a tökéletes megvilágosodás mellett sokkal inkább az egyetemes, mindenre és mindenkire kiterjedő együttérzés, valamint mások megsegítése lett, amivel nemcsak a maguk, hanem az összes többi lény szenvedésén is enyhíthetnek.

A jógácsára iskola a mahájána irányzat egyik legjelentősebb ága, ami a buddhista idealizmust képviseli. Az iskola tantételei középpontjában a tudat áll, amire a követők mint egyetlen létezőre tekintenek. Ennek következtében a jógácsára szerint a tudat által tapasztalt külső tárgyak valójában nem léteznek.

A JÓGÁCSÁRA KEZDETEI

A jógácsára iskola i. sz. 2–3. században vált önálló irányzattá a mahájána buddhizmuson belül. A jógácsára szanszkritul vidnyánaváda („a tudat tana”) és csitamátra („csak-tudat”) néven is ismert, melyek mindegyike az iskola legfőbb tanítására, a létezés tudati természetére utal. A jógácsára elnevezés a jóga gyakorlására vagy a jógát gyakorló emberre utal, illetve a kognitív folyamatok elcsendesítését jelenti. A buddhizmus terjedése során ez az irányzat nagymértékben meghatározta a kínai és a tibeti buddhista tanok fejlődését.

A jógácsára buddhizmus – csakúgy, mint az ókori indiai kultúra – az i. sz. 4–5. században, azaz a Gupta-korszakban élte virágkorát. Ehhez az időszakhoz kötik az iskola két legnagyobb alakját, a testvérpár Aszangát (310–390) és Vaszubandhut (320–400 körül).

A legenda szerint Aszanga többször is próbálkozott az eljövendő buddha, Maitréja megidézésével, aki a hagyományos buddhista elképzelés szerint a történeti Buddha, Gautama Sziddhártha után a megfelelő időben alászáll a Tusita Paradicsomból. Aszanga ezen törekvése mindvégig eredménytelen maradt, amikor azonban egy szenvedő kutyán kívánt segíteni, az állat Maitréjává változott, mivel Maitréja mindig jelen van, ha valaki a világot együttérzéssel szemléli. Ezután az eljövendő buddha a Tusita Paradicsomba vitte Aszangát, ahol megkapta tőle az iskolát megalapozó filozófiai tanításokat.

Testvéreinek, Vaszubandhunak is több fontos művet tulajdonítanak.

VASZUBANDHU

Vaszubandhu (kínai fordításban Shiqin 世親) i. sz. 320 körül született a Gandhára állam Purusapura városában, egy évvel azután, hogy féltestvére, Aszanga szerzetesnek állt.

Vaszubandhu maga is buddhista szerzetes lett, de ő először a korai, nem mahájána tanításokkal ismerkedett meg, mivel Gandharában akkoriban a meghatározó buddhista iskola a szarvástiváda volt. A szarvástiváda a *szarvam aszti* szanszkrit kifejezésre vezethető vissza, ami azt jelenti, hogy „minden létezik”. Az iskola azt vallotta, hogy a világot felépítő elemek, azaz a *dharmák* a múltban, a jelenben és a jövőben is léteznek. Vaszubandhu egy idő után kétségei támadtak az iskola filozófiai rendszerének hitelességével kapcsolatban, később viszont mégis úgy döntött, hogy Kasmírba utazik, ahol a szarvástiváda a leginkább hű maradt a hagyományaihoz.

Miután visszatért szülőhelyére, rögtön belevetette magát a munkába. A hagyomány szerint ekkor fejezte be több mint hatszáz versszakból álló művét, melyet kasmíri tartóz-

kodása alatt kezdett el, és ami az *Abhidharmakósakáriká* (*A magasabb rendű tanítás kincse*) címet kapta. A kasmíri szarvászti váda iskola követői örömmel fogadták a művet, mivel Vaszubandhu kiválóan közvetítette benne a tanításaikat. Ezután arra kérték őt, hogy írja meg az *Abhidharmakósakáriká* kommentárját is, mely az *Abhidharmakósabhásja* (*A magasabb rendű tanítás kincsének magyarázata*) nevet viseli. Ezzel viszont a kasmíriak már nem voltak megelégedve, mert Vaszubandhu az ellenérzését fejezte ki a műben a szarvászti váda iskola tantétéleivel szemben, kritizálta, sőt meg is cáfolta azokat.

Vaszubandhu ezután utazással töltötte az idejét, közben pedig buzgón elmélyedt a hínájána buddhizmus tanulmányozásában, és tagadta a mahájána irányzat helyességét, mert úgy vélte, az nem lehet a Buddha igaz tanítása. Nem sokkal később felfigyelt bátyja, Aszanga értekezéseire is, melyek a mahájána irányzathoz tartozó jógácsára tantételeit taglalták. Megdöbentette őt a testvére által összeállított terjedelmes *Jógácsarábhümi* (*A jóga gyakorlásának szakaszai*) című mű. Vaszubandhu megkérte Aszangát, hogy magyarázza el neki a jógácsára filozófiáját. A magyarázatok hatására belátta, hogy a korábbi gondolatai a mahájána helytelenségéről teljesen alaptalanok, szégyenében pedig ki akarta vágni a saját nyelvét. Ebben viszont bátyja megakadályozta, és arra intette, hogy inkább használja fel azt a mahájána terjesztésének ügyében.

Vaszubandhu ezután számos kommentárt írt különböző mahájána iratokhoz, például az *Avatamszaka szútrához* (*Virágfüzér szútra*, ami az egyik legjelentősebb mahájána szöveg) és a *Vimalakírti-nirdésa szútrához* (*Vimalakírti útmutatásainak szútrája*, ami egy világi hívő tanítását foglalja magában). Talán a legmeghatározóbb munkái közé tartozik a *Vimsatika* (*Hús versszak*) és annak párverse, a *Trimsika* (*Harminc versszak*), melyekben Vaszubandhu a jógácsára alapvető tantételeit fogalmazza meg.

AZ ALAPVETŐ TANÍTÁSOK

A jógácsára – nevéből eredően is – nagy hangsúlyt fektet a hindu jógaiskolák által tanított gyakorlatokra, meditációs tapasztalatokra. Ahogyan azt az iskola másik elnevezése, a „csak-tudat” mutatja, a jógácsára filozófiája azt mondja ki, hogy a tudaton kívül semmi sem létezik. Azonban a tudat nem egy mindennek felett álló halmazként jelenik meg hanem éppen ellenkezőleg: az elgondolás szerint minden élőlény rendelkezik saját tudattal, aminek a kollektív interszubjektivitását a különböző lények tudatának egymásra hatása alakítja ki. A kognitív tapasztaláson kívüli külső dolgok, azaz az észlelés tárgyai csupán a szennyezett tudat kivetülései, valódi léttel nem rendelkeznek.

Habár a jógácsára ezáltal azt állítja, hogy a külső dolgok nem léteznek, mégsem fogalmazza meg azt a nézetet, amit például a madhjamaka iskola vall. A madhjamaka szintén egy jelentős mahájána buddhista iskola, melyre az elméletközpontúság jellemző. Tanításaik miatt a madhjamaka iskolát gyakran nihilizmussal vádolták, amiért a mindenre kiterjedő ürességet állították. A jógácsára és a madhjamaka is egyértelműen állítja, hogy az *abhidharma* követői, (vagyis a korai buddhista kánon szútráinak kifejezés- és kulcsszómagyarázatát elfogadó hívők) a Buddha első tanítását – amit a Tan kerekének első megfogatásaként tartanak számon –

félreértelmezték azzal, hogy a *dharmákra*, azaz a világot fenntartó elemekre mint létező dolgokra tekintettek.

A Tan kerekének második megforgatását a madhjamaka iskola követői a *Pradnyáparamitá szútra* (*A tökéletes bölcsesség szútrája*) tanításai alapján magyarázták úgy, hogy mindenről – még a *dharmákról* is – azt állították, hogy üresek, tehát ők a lényegi létezés teljes hiányát állapították meg.

A jógácsára iskola ezen két elmélet egyikével sem értett egyet, ezért a saját szútráikat a Tan kerekének harmadik megforgatásának tartották, vagyis a Buddha utolsó, legfőbb tanításaként fogták fel. E szerint az elgondolás szerint nincs kizárva a létezés fogalma, az üresség csupán csak az észlelő alany és az észlelt tárgy elkülönítésének elutasítását jelenti, tehát a jógácsára nem állít nihilista tantételeket – ezzel a kritikával ugyanis sokszor illették a madhjamaka szélsőséges látásmódját –, de azt sem mondja ki, hogy a létező dolgok maguk a dharmák lennének.

Láthatjuk tehát, hogy a tudat mint olyan nem az egyén „eszköze,” amivel a külső tárgyakat tapasztalni, érzékelni tudja, hanem egy olyan kognitív jelenség, melyben a tapasztaló és az érzékelt külső tárgy kettségére látszólag valóságként mutatkozik. Azt, hogy a tudat miként vetül ki egyes személyek esetében, illetve hogy miért érzékelünk minden tárgyat valóban létezőként, azzal magyarázza Vasubandhu a *Húsz versszak* című művében, hogy a hely, az idő, valamint a tudatfolyamatok egymásra hatása és a korábbi cselekedeteink kármatai meghatározzák a tudat illuzórikus tapasztalásait. Ennek megértéséhez elengedhetetlen áttekinteni, miként vélekednek a követők a létezés fogalmáról.

A jógácsára tanításai szerint a létezésnek három formája van, amit összefoglaló néven *trilaksanának* neveznek. Az első a *parakalpita-laksana*, azaz a „képzelt forma,” ami arra utal, hogy a tapasztalt tárgyat a szennyződésekkkel teli tudat hozza létre.

A második forma a *paratantra-laksana*, melynek jelentése „függő forma”, és mint ilyen, a függő keletkezés (*pratítja-szamutpáda*) szabja meg. A függő keletkezés a buddhizmus egyik legfőbb tanítása. Lényege, hogy az életet a *dukkha*, vagyis a szenvedés határozza meg. Ezt a szenvedést a pillanatnyi örömök okozzák, hiszen amint azok véget érnek, a boldogság helyébe a bánat, az elégedetlenség kerül. Mindig ezeket az időleges boldogságot nyújtó dolgokat hajszoljuk, de a boldogság – pillanatnyi mivolta miatt – csak újabb szenvedéshez vezet. Ez a körforgás tartja fent a függő keletkezést, valamint az újjászületések sorozatát. A *paratantra-laksana* az a forma, melyben felismerjük a függő keletkezés elvét, illetve annak negatívumait, és amiben megértjük a valóságnak gondolt külső világ nemlétezését, majd rádöbbenünk, hogy egyetlen dolog van csupán: a mindent valóságosnak mutató tudat.

Az utolsó forma pedig a *parinippanna-laksana*, ami a „beteljesült, legtökéletesebb formát” jelöli. Ezt a létformát csak a megvilágosodott lények képesek tapasztalni. Ebben az állapotban az egyén elszakadhat a hely és az idő meghatározottságától, ezáltal pedig rácszemlélhet a világ valódi mibenlétére.

A jógácsára iskola úgy véli, hogy a legtökéletesebb formát, azaz a megvilágosodást a tudat lecsendesítésével, elnyugtatásával, valamint – ahogyan azt az irányzat neve is mutatja – a gyakorlatokkal, meditációval lehet elérni.

KÖNYVAJÁNLÓ

DALLOS EDINA - KÓSA GÁBOR (SZERK.)

Kultúrák találkozása és kölcsönhatása a Selyemút mentén

Budapest, MTA–ELTE–SZTE
Selyemút Kutatócsoport, 2018. 344 o.

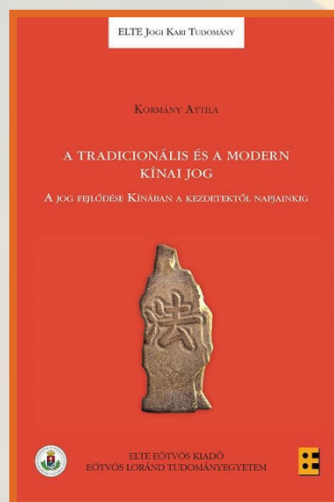
2019-ben ünnepeljük Ecsedy Ildikó (1938-2004) orientalista, sinológus, nyelvész és történész születésének 80. évfordulóját. Ennek alkalmából június 7-én az MTA–ELTE–SZTE Selyemút Kutatócsoport és az ELTE Konfuciusz Intézete konferenciát rendezett Migráció, kultúrák találkozása és kölcsönhatása a Selyemút mentén címmel. A szimpóziumon 19, a Selyemúthoz kapcsolódó régészeti, irodalmi, vallás- és művészettörténeti témakört felölelő előadás hangzott el. A tanulmánykötet az Ecsedy emlékkonferencia anyagát tartalmazza.

KORMÁNY ATTILA

*A tradicionális és a modern kínai jog -
A jog fejlődése Kínában a kezdetektől napjainkig*

Budapest, ELTE Eötvös Kiadó Kft., 2018. 351 o.

A Kr. e. 3. században létrejött kínai tradicionális jogrend több mint kétezer éven keresztül maradt fent szinte változatlanul, majd ezt követte az társadalmi modernizációval összefonódó modern kínai jog létrejötte, ezt a folyamatot mutatja be a szerző, szemléltetve a két jogrend közötti alapvető különbségeket. Kormány Attila munkája hiánypótló a magyar jogtudományi irodalomban, de értékes munkáját

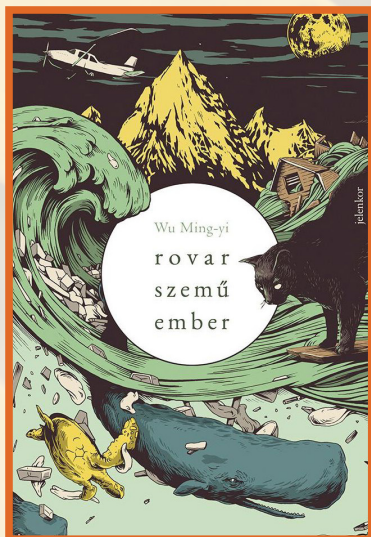
nemcsak szakembereknek, joghallgatóknak, hanem a téma iránt érdeklődő laikusoknak is ajánljuk.

WU MING-YI

Rovarszemű ember

Budapest, Jelenkor Kiadó, 2018. 400 o.

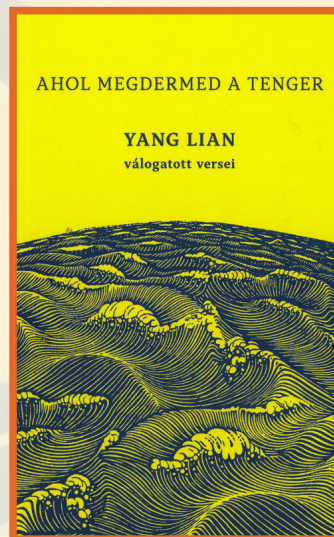
A tajvani szerző negyedik, 2011-ben megjelent *Rovarszemű ember* című regényével mutatkozik be először a magyar olvasóközönségnek. A könyvborítón olvasható idézet („Szeressétek a földet, és szeretettel kerítsétek körbe. A föld Vajo-vajo legértékesebb kincse, drága, mint az esővíz és az asszonyok szíve.”) nagyszerűen sűríti magába mindazt, ami a regényben lényeges, vagyis a természet tiszteletét, a képzelet szárnyalását, a titokzatosságot és mágiát, amely a leghétköznapibb mozzanatokban is jelen van. Mindazoknak ajánljuk Wu Ming-yi regényét, akik egy sokrétegű, olvasmányos, mégis elgondolkodtató, napjaink egyéni és társadalmi problémaira is reflektáló művet szeretnének megismerni.

YANG LIAN

Abol megdermed a tenger, Yang Lian válogatott versei

Budapest, Magyar PEN Club, 2018. 57 o.

Yang Lian az úgynevezett „homályos költészet” egyik kiemelkedő képviselője, pályája 1978-ban indult. Az irányzat elnevezése a versek nyelvezetének többértelműségére és erőteljes szimbolizmusára utal. Yang Lian számos kínai és nemzetközi elismerés birtokosa. 2018-ban a Magyar PEN Club és a Janus Pannonius Alapítvány neki ítélte a magyar költészet egyik legrangosabb díját, a Janus Pannonius Költészeti Nagydíjat is. Néhány folyóiratokban közzétett alkotásától eltekintve, most először olvashatjuk verseit magyar nyelven az *Abol megdermed a tenger* című kötetben.